

MASTEROPPGAVE I BARNEVERN

KULTURENS OPPLEVDE BETYDNING I FAMILIEVOLDSSAKER – *en kvalitativ studie av
barnevernsarbeideres erfaringer*

SBV5910 – VÅREN 2022

OsloMet – Storbyuniversitetet, Fakultet for samfunnsvitenskap

Sammendrag

I arbeid med etniske minoritetsfamilier har det eksistert en oppfatning av at man som profesjonsutøver bør tilegne seg kunnskap om deres kulturelle normer og praksiser for å arbeide kultursensitivt (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide, 2020). Det råder mange myter og forestillinger om både barnevernet og familier med minoritetsbakgrunn. Dette er spesielt knyttet til ekstrem kontroll og oppdragervold fra barnevernets side (Haugen, Paulsen & Caspersen, 2018). Det hevdes på den annen side at man ikke behøver kulturkompetanse, og at dette kun er et verktøy for å kontrollere over minoritetsetniske personer for intensjonelle formål (Ben-Ari & Strier, 2010).

Denne masteroppgaven handler om å utforske hvordan barnevernsarbeidere opplever sakene som omhandler familievold i minoritetsfamilier, sammenlignet med etnisk norske familier. Oppgaven ser også på hvordan kultursensitivitet kan gli over i kulturalisering av familiens problemer.

Oppgavens vitenskapelige forankring er sosialkonstruksjonisme, med fokus på å undersøke de sosiale prosessene som ligger til grunn for at et fenomen forstås slik det gjør. Perspektivet handler om å undersøke hvordan aktører og sosiale institusjoner inkluderer dette i sin virksomhet (Jenssen, Kjørstad, Seim & Tufte, 2020). I denne oppgavens forbindelse handler det om hvordan barnevernsarbeiderne inkluderer kultursensitivitet og kulturforskjellers mening i sin virksomhet.

Oppgavens teoretiske perspektiv er basert på Rugkåsa, Ylvisaker & Eide (2020) sitt blikk på kultursensitivitet, og hvordan de fremstiller fenomenet. Når jeg analyserer dataene vil det også fremkomme begreper fra Pierre Bourdieus konflikteoretiske syntese, slik Aakvaag (2008) fremstiller den. Det er kun utdrag av syntesen som gjøres relevant for denne oppgaven.

Mine hovedfunn er at barnevernsarbeidernes erfaringer tilsier at minoritetsfamiliene sees på som ekstra krevende i saker som omhandler familievold, sammenlignet med etnisk norske familier. Et annet funn er hvordan oppdragervold blir brukt til å definere volden mot barn i minoritetsfamilier, men svært sjeldent i etnisk norske familier. Denne studien har et

begrenset utvalg av informanter, og det er derfor nødvendig med videre forskning for å bekrefte disse funnene.

Abstract

When working with ethnic minority families there has been a perception that as a professional practitioner one should acquire knowledge about their cultural norms and practices in order to work in a culturally sensitive way (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide, 2020). There are many myths and notions about both Child Welfare Services and families with minority backgrounds. This is particularly related to extreme control and commissioned violence on the part of the Child Welfare Service (Haugen, Paulsen & Caspersen, 2018). On the other hand, it is argued that cultural competence is not needed and that this is only a tool for controlling people of ethnic minorities for intentional purposes (Ben-Ari & Strier, 2010).

Compared to ethnic Norwegian families this master's thesis explores how child welfare workers experience the cases concerning family violence in minority families. The thesis also looks at how cultural sensitivity can blend into culturalization of the particular families' problems.

The scientific foundation of the thesis is social constructionism with a focus on examining the social processes that underlie a phenomenon being understood the way it does. The perspective is about investigating how actors and social institutions include this in their activities (Jenssen, Kjørstad, Seim & Tufte, 2020). In the context of this assignment it is about how child welfare workers include the meaning of cultural sensitivity and cultural differences in their work.

The theoretical perspective of the thesis is based on Rugkåsa, Ylvisaker & Eide (2020)'s look at cultural sensitivity and how they portray the phenomenon. Furthermore when I analyze the data concepts from Pierre Bourdieu's conflict theoretic synthesis will also emerge, the way Aakvaag (2008) portrays it. It is a mere excerpt of the synthesis that is made relevant to this assignment.

My main findings are that the experiences of child welfare workers indicate that minority families are seen as particularly demanding in cases concerning family violence compared to ethnic Norwegian families. Another finding is how commissioned violence is used to define

violence against children in minority families but very rarely in ethnic Norwegian families. This study has a limited sample of sources and further research is therefore needed to confirm these findings.

Forord

Da var en lang og tung, men også lærerik og spennende epoke av livet forbi. Først og fremst ønsker jeg å takke for alle informantene som kunne stille opp. Uten dere ville det ikke ha foreligget en ferdig masteroppgave nå. Dere har gitt meg mange spennende problemstillinger og et nytt blikk på feltet.

Vil også takke min veileder Randi Wærdahl for gode råd og innspill.

Jeg ønsker å takke min stemor som har bidratt med bekjenskaper, slik at jeg fikk tak i flere kvalifiserte informanter. Samtidig som at hun har bidratt med mange gode innspill og tilbakemeldinger. Takk!

Jeg vil takke min arbeidsplass i bydel Stovner for å tilrettelegge min arbeidshverdag på fulltid, slik at jeg har hatt muligheten til å både skrive denne oppgaven, men også hatt muligheten til å gå to år på skole ved siden av jobben.

Til slutt vil jeg takke familie og venner som har motivert meg til å fullføre denne oppgaven. Takk for at dere har motivert meg til å holde motet oppe når det har vært krevende. Jeg er takknemlig for tålmodigheten og forståelsen for at jeg har vært mye fraværende på grunn av denne oppgaven.

En siste takk til Milica Subotic, min trofaste studiekamerat, for alle diskusjoner og tilbakemeldinger. Takk for et fint samarbeid!

Fetsund, april 2022

Kristiane Wangen

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	9
1.1 BAKGRUNN FOR VALG AV TEMA	9
1.2 OPPGAVENS AKTUALITET OG RELEVANS	10
1.3 EKSISTERENDE FORSKNING PÅ FELTET	12
1.4 PRESENTASJON AV PROBLEMSTILLING	16
1.5 SENTRALE BEGREPER	16
2. VITENSKAPSTEORETISK POSISJON	21
2.1 SOSIALKONSTRUKSJONISME	21
2.2 TEORETISKE PERSPEKTIVER	23
3. DATAINNSAMLING OG ANALYSEMETODE	27
3.1 KVALITATIV METODE	27
3.2 INTERVJU OG GJENNOMFØRING	28
3.3 EGEN POSISJON	29
3.4 ETISKE HENSYN	29
3.5 REKRUTTERING OG UTVALG	30
3.6 ANALYSEARBEID: TEMATISK ANALYSE	32
3.6.1 FREMGANGSMÅTE	33
3.7 PERSONVERNSBETRAKTNINGER	33
3.8 RELIABILITET OG VALIDITET	34
4. EN TEMATISK ANALYSE AV BARNEVERNSARBEIDERENES ERFARINGER	37
4.1 OPPDRAGERVOLD SOM ET MINORITETSETNISK FENOMEN	37
4.2 SPRÅKLIGE BARRIERER	42
4.3 OSS OG DEM	45
4.4 ØKONOMISKE FORSKJELLER	49
5. DISKUSJON AV FUNN OPP MOT PROBLEMSTILLING	53
5.1 FORESTILLINGER OM KULTUR FARGER HVORDAN VOLD MOT BARN FORTOLKES	53
5.2 MYTER OG FORESTILLINGER OM "DE ANDRE"	56
5.3 SPRÅKLIGE BARRIERER GRIPER INN I MAKT OG TILLITSFORHOLD	59
5.4 KULTURENS OPPLEVDE BETYDNING	60
6. OPPSUMMERING	62
6.1 FORSKJELLENES BETYDNING	62
6.2 STYRKER OG SVAKHETER	64
6.3 YTTERLIGERE FORSKNINGSBEHOV	65
6.4 KONKLUSJON	65

1. Innledning

I dette kapittelet vil jeg forklare grunnlaget for min interesse i denne tematikken. Deretter presentere tidligere forskning som jeg kommer til å bruke gjennomgående i oppgaven. I dette kapittelet vil også problemstilling og sentrale begreper bli presentert.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Grunnen til at jeg velger å skrive min masteroppgave om barnevernsansattes erfaringer i saker som omhandler vold mot barn i minoritetsfamilier, er at jeg først og fremst selv jobber i en bydel som huser nesten tre prosent av landets innbyggere. Valgte tema har jeg derfor en tilknytning til, i relasjon til mitt arbeid.

Da jeg våren 2020 begynte på min mastergrad i barnevern var en av de første emnene om kultur, minoriteter og hvordan man skal møte disse familiene. Ord som kulturalisering og kultursensitivitet var for meg *helt* nye, da jeg ikke har en barnevernfaglig bakgrunn. Jeg er vernepleier, og med denne bakgrunnen har jeg kanskje andre innfallsvinkler og syn på teorier vi ble presentert. Jeg måtte bruke mye tid på å sette meg inn i begreper som de andre tilsynelatende allerede hadde oversikt over. Da jeg leste fagstoff om kultursensitivitet, fremstod det først og fremst som veldig fint og flott. Etter en god del lesing, og en tur innom kulturalisering, annengjøring og rasialisering ble jeg mer usikker på om det *bare* er utelukkende positivt å være så kultursensitiv. For ved å ha slike forhåndsregler når man samhandler med minoritetsfamilier, men ikke dersom du er i samhandling med de etnisk norske familiene; vil ikke dette føre til nettopp annengjøring, rasialisering og i verste konsekvens kulturalisering av familiens problemer?

Jeg er interessert i hvordan barnevernsansatte tenker rundt dette, hvordan de jobber og hvilke utfordringer dette kan føre med seg. Tas det også spesielle hensyn til de etnisk norske familiene, eller er det å være sensitiv et hensyn man kun skal ta i forbindelse med minoritetsfamilier? Dette er jeg interessert i å finne mer ut om.

Jeg sitter og spiser lunsj på personalrommet med tre andre kollegaer som også jobber i velferdsetaten. Vi jobber i underetasjen av en trygdebolig, men er ikke en del av den. De

som bor i etasjene over oss har fått muligheten til å bo der på grunn av fysiske, psykiske eller økonomiske problemer. Etter min oppfatning er majoriteten utenlandske minoritetsfamilier. Samtidig som det også bor demente, rusmisbrukere og andre som tjener til livets opphold med forskjellige ulovlige virkemidler, i samme blokk. Tilbake til lunsjen. Den ene kollegaen min sier: "Herregud i dag kom det altså fem unger ut av leilighet 607". Min andre kollega svarer: "De utenlandske, de liker det litt trangt, dem bor jo flere generasjoner sammen. Kulturen deres er jo sånn at de skal bo sånn. Trangt. De liker det". Vanligvis hadde jeg ikke stusset mye over denne samtalen, men den skulle vise seg å bli grunnlaget og inspirasjonen til å skrive denne masteroppgaven. For hvorfor skal *de andre* like å bo trangt, med dårlig standard, noe mer enn hva vi "nordmenn" gjør? Er det slik at barnevernsansatte også har slike forutinntatte holdninger, som kan prege deres praksis? Enten om de eventuelt har slike holdninger bevisst eller ubevisst, ønsker jeg å dykke dypere inn i dette.

Etter å ha gjennomført det første intervjuet med en av fem barnevernsarbeidere, merket jeg meg at oppdragervold ble tatt opp som et minoritetsetnisk fenomen: Hvordan saksbehandleren jeg intervjuet mente at dette begrepet ofte blir brukt for å betegne og kategorisere volden i minoritetsfamilier. På den andre siden ble det hevdet at dette sjeldent eller aldri blir brukt for å kategorisere volden i de etnisk norske familiene. Dette medførte igjen at det i sakene hvor det er snakk om oppdragervold i minoritetsfamilier, var mer vanlig å gi foreldrene veiledning og råd. I de etnisk norske familiene, hvor volden ofte kategoriseres med bakgrunn i foreldrenes psykiske uhelse eller rusproblematikk, ender det i større grad med politianmeldelse, ifølge informanten. Disse observasjonene tok jeg med meg inn i de neste fire intervjuene, for å undersøke utsagnet ytterligere. Det viste seg at samtlige informanter var av samme oppfatning, og jeg bestemte meg derfor for at det var dette jeg ønsket å fokusere på videre.

1.2 Oppgavens aktualitet og relevans

Ifølge Statistisk sentralbyrå er 14,8 % av landets befolkning innvandrere med minoritetsbakgrunn (Statistisk Sentralbyrå, 2022). Barneverntjenesten hadde i løpet av 2020 omsorgsansvaret for totalt 9 297 barn. Av disse var 1 970 barn med innvandrerbakgrunn (Bufdir, 2020). Som profesjonsarbeider i velferdsetaten, enten det er som barnevernspedagog eller vernepleier, vil man komme i kontakt med minoritetsfamilier. Med

tanke på at det er et økt fokus på at profesjonsutøveren, og særlig profesjonsutøveren i barnevernet, skal jobbe *kultursensitivt*, ønsker jeg gjennom denne oppgaven å kaste lys på hvordan dette også kan ha en bakside.

En undersøkelse viser at risikoen for å være utsatt for vold fra en av foreldrene er betraktelig mye høyere for barn med innvandrerbakgrunn enn de med etnisk norsk eller nordisk bakgrunn (Mossige & Stefansen, 2016). Særlig ansees risikoen som høy hvor foreldrene kommer fra ikke-vestlige land. I kulturer der solidaritet og omsorg står sentralt, vil vi sannsynligvis finne mindre vold enn i kulturer hvor konkurranse og personlig realisering blir sett på som høyeste mål (Isdal, 2018). Det ble også tatt opp i NOVA-rapporten fra 2016 at lav økonomisk status øker utsattheten for vold i nære relasjoner. Samtidig viser det seg at barn i innvandrerfamilier er overrepresentert blant barn som defineres som fattige. Dette kan igjen tilsa at utsattheten for vold er større for barn som tilhører en etnisk minoritet. Det må også nevnes at familier i barnevernet generelt har dårligere økonomi enn resten av befolkningen for øvrig, uavhengig av etnisitet (Rugkåsa et al., 2020). Jeg ønsker derfor å se nærmere på hvordan barnevernsarbeideren erfarer saker som omhandler vold i minoritetsfamilier, sammenlignet med etnisk norske familier.

Tidligere var både foreldres vold mot barna sine i oppdragsessammenheng og vold mot kvinner ansett som et privat anliggende. Ofte ble det bagatellisert ved at politiet kalte det for husbråk (Bredal, Eggebø & Eriksen, 2020). Dette synet har med årene blitt utfordret av kvinnebevegelsen og kvinneforskningens forståelse av volden. Vold i nære relasjoner forstås i dag *ikke* som et privat anliggende, men heller som et samfunnsproblem som må tas tak i. På den annen side har vi forståelser av vold i nære relasjoner som kan knyttes til den enkelte, og dens psykiske tilstand eller rusmisbruk.

Det siste tiåret har betydningen av etnisitet og kultur fått mye oppmerksomhet når det gjelder bevegelsen mot et mer differensiert bilde av vold i nære relasjoner. Dette er særlig knyttet mot æresrelatert vold. Denne type vold holdes gjerne adskilt fra andre typer vold i nære relasjoner. Den nevnes ofte sammen med andre alvorlige former for vold i nære relasjoner, som tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Bredal et al. (2020) mener det er vokst frem et skille mellom *vanlig vold* og *spesiell vold*, og at den spesielle volden ofte forbindes

med minoritetsbefolkningens kultur. Vi har fått et mer pluralistisk voldsbilde, og det er blitt mer legitimt å snakke om forskjeller og variasjoner i vold i nære relasjoner.

Et eksempel på skillet mellom spesiell vold og vanlig vold, kan i denne oppgavens sammenheng sees på slik som informantene kategoriserer oppdragervold som et minoritetsetnisk fenomen: Hvordan informantene med én gang assosierer ordene minoritetsfamilier og oppdragervold, men ikke gjør samme assosiering når det er snakk om etnisk norske familier.

1.3 Eksisterende forskning på feltet

Jeg vil presentere eksisterende forskning på feltet, for å se nærmere på hva vi kan lære av den og hvordan tidligere forskning kan brukes i analysen av mine data.

I fagartikkelen til Rugkåsa, Ylvisaker og Eide gjøres det rede for videreutdanningen *Barnevern i et minoritetsperspektiv* (Rugkåsa et al., 2020). I arbeid med minoritetsetniske familier har det eksistert en oppfatning av at man som profesjonsutøver bør tilegne seg kunnskap om deres kulturelle normer og praksiser. For å kunne arbeide kultursensitivt i det norske barnevernet må vi vite om *de andres* kultur, kommunikasjonsformer og oppdragsformer. Det sies at vi må ha kulturkompetanse i denne forbindelse.

En innvending mot denne måten å jobbe med minoriteter på, er at kulturen blir oppfattet som statisk, og noe *de andre* har. Det kan bidra til annengjøring og konstruksjon av stereotyper, som igjen fører med seg fordommer og diskriminering. Forestillingen om å inneha kompetanse om andre mennesker kan føre til at de objektiveres, og ikke oppfattes som mennesker med individuelle behov og særtrekk, men at de blir representanter for en kulturell kategori. Å inneha kulturkompetanse og arbeide kultursensitivt kan oppfattes som et verktøy for å kunne effektivisere arbeidet med minoritetsklinter. Samtidig som det kan tyde på at man tror det finnes en kulturell kunnskap man kan lære seg og anvende for å håndtere kulturelle forskjeller. Dette i seg selv virker ganske standardisert og lite realistisk med tanke på at alle mennesker er forskjellige, både innad og på tvers av kulturer, mener Rugkåsa et al. (2020). Profesjonsutøvere viser til at den største utfordringen i arbeid med minoritetsfamilier er kulturforskjellene. Det hevdes at kulturkompetansediskursen fungerer som en erstatning for rasisme, hvor man gjennom et fokus på kulturforskjeller kan lede an til

en mer diskriminerende praksis. I den grad kunnskap om *den andre* forsterker stereotyper, blir det advart mot at kulturkompetanse kan være en bakdør til rasisme. Dette er et kritisk blikk på kultursensitivitet, som vil bli brukt gjennomgående i oppgaven.

I en sammenlignende undersøkelse om barnevern i Norge og England, fikk barnevernsarbeidere rapportere hva de så på som foreldrenes største utfordring ved å oppdra barna (Križ & Skivenes, 2010). Svarene ble systematisert inn i tre kategorier; fattigdom og velferdsproblemer, rasisme og kulturforskjeller. De engelske barnevernsansatte svarte spredt på alle kategoriene, med en tung fordeling på fattigdom som den viktigste utfordringen. Fordommer og rasisme ble fordelt som den nest viktigste utfordringen. I Norge derimot, identifiserte barnevernsarbeiderne kulturforskjeller som den største utfordringen. Det var heller ingen norske barnevernsarbeidere som nevnte rasisme som en utfordring. Det kommer også frem i undersøkelsen at de norske barnevernsarbeiderne forventer at minoritetsforeldrene blir bi-språklige og bi-kulturelle: Altså at de skal lære seg det norske språket og den norske kulturen. Dette forventes *ikke* av det engelske barnevernet. Dette pekes på som en grunn til hvorfor kultur blir en større utfordring for de norske barnevernsarbeiderne, sammenlignet med de engelske. Som et resultat av dette må foreldrene leve opp til høyere forventninger i Norge enn i England.

I fagartikkelen "Rethinking Cultural Competence: What Can We Learn from Levinas?" (Ben-Ari & Strier, 2010), analyserer forfatterne kritisk begrepet kulturkompetanse, herunder kultursensitivitet. De analyserer med bakgrunn i Emanuel Levians teori om *den andre*. De er av den oppfatning at man ikke trenger kulturkompetanse og kultursensitivitet: At slik begrepene defineres, ikke er nødvendig for å arbeide med forskjeller. Det blir hevdet at denne måten å jobbe på kan betraktes som et verktøy for å ha kontroll over minoritetsetniske personer for institusjonelle formål. For det å ha en forestilling om at man skal kunne ha kompetanse om andre mennesker, vil føre til at disse objektiveres. Det hevdes i artikkelen at det kan være direkte skadelig å tro at man har en oppfatning om *den andre* som rett, da vi står i fare for å ta *helt* feil.

Under mine intervjuer ble begrepet "de andre" flittig brukt av informantene, og derfor vil jeg bruke denne fagartikkelen i den grad de kritisk analyserer begrepet kulturkompetanse og

bruken av begrepet "de andre". Jeg kommer ikke til å ta i bruk Emanuel Levinas teori om den andre, men fagartikkelen som helhet vil brukes for å tolke funn.

Fagartikkelen til (Haugen et al., 2018) bygger på funn fra prosjektet *Barnevernets arbeid med vold i minoritetsfamilier*. Prosjektet ble gjennomført på oppdrag fra Bufdir, av NTNU Samfunnsforskning, og handler om barnevernets forebyggende arbeid mot vold i minoritetsfamilier. Det råder mange myter om forestillinger om både barnevernet og familier med minoritetsbakgrunn. Dette er spesielt knyttet til ekstrem kontroll og oppdragervold i minoritetsfamilier fra barnevernets side (Haugen et al., 2018). Det drøftes at det kan bli særlige utfordringer knyttet til barnevernets arbeid med minoritetsfamilier, dersom foreldrenes syn på barn og oppdragelse ikke sammenfaller med de syn som er rådende i samfunnet. Spesielt gjør dette seg gjeldende i saker hvor det er mistanke om vold. Disse sakene oppleves som krevende og utfordrende både for barnevernet og familien det gjelder.

To utfordringer beskrives av Haugen et al. (2018) som annerledes i saker som omhandler vold i minoritetsfamilier. Den største utfordringen kan knyttes til anerkjennelse, og at det er vanskelig å få foreldrene, men også barna, til å anerkjenne det som har skjedd. Samtidig som at det skjer en benektelse for at volden har funnet sted. Dette ligger i frykten for hva som kan skje med dem og barnet. Dette synet kan være med på å kaste lys over hvorfor minoritetsfamiliene kan oppfattes som "vanskelige" klienter, sammenlignet med de etnisk norske klientene.

Ifølge Berg & Paulsen (2015) ble det på oppdrag av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), som en del av prosjektet *Myter eller realiteter? – Møter mellom innvandrere og barnevernet*, skrevet en rapport. Denne rapporten legger frem hvordan media presenterer det norske barnevernet for å være ute etter minoritetsfamiliene (Berg & Paulsen, 2015). På grunn av myter og feiloppfatninger avdekker rapporten hvordan dette påvirker samarbeidet mellom barnevernet og minoritetsbefolkningen. For å avdekke disse mytene og feiloppfatningene ble det gjennomført intervjuer med barnevernansatte, ungdommer og foreldre. Det ble funnet ut at medieoppslag og diverse debattinnlegg fører til en utbredt frykt for det norske barnevernet i minoritetsbefolkningen. Dette skaper en avstand mellom

barnevernet og minoritetsbefolkningen, som i utgangspunktet sannsynligvis ikke ville blitt så stor som den faktisk har blitt. Funnene viser at foreldre med minoritetsbakgrunn har en stor frykt for det norske barnevernet, som igjen kan føre til mistillit. Flere av foreldrene som er blitt intervjuet sier at det også er negative beskrivelser av det norske barnevernet innad i minoritetsmiljøene, som skaper ytterligere frykt og mistillit. Frykten kan komme av manglende kunnskap om det norske barnevernet. Samtidig blir det rapportert om manglende kunnskap om minoritetsbefolkningen og deres kulturelle forståelse fra barnevernets side. Forskerne hevder at den manglende kultursensitiviteten blir sett på som en forklaring til konfliktene mellom barnevernet og minoritetsbefolkningen. Og at det derfor har seg slik at flere av konfliktene handler om kulturforskjeller. Dette synet kan også kaste lys på hvorfor minoritets klientene sees på som ekstra utfordrende, og føre til at man kan ha en viss forståelse for det.

I den redigerte boken *Over profesjonelle barrierer* tar Anja Bredal opp spørsmålet om minoritetsbarn får et likeverdig tilbud fra barnevernet, eller om de blir forskjellsbehandlet. Hennes hovedanliggende er barnevernets tilbud til jenter som utsettes for en streng og patriarkalsk og autoritær kontroll i ungdomstiden (Bredal, 2009). Hun drøfter hvordan det å overgeneralisere kultur har vært et dominerende syn for norsk innvandringsdebatt. Hun mener at det både er for mye, og for lite, fokus på kultur i det flerkulturelle barnevernet. Det har vært mye løs snakk om hvordan man må ta hensyn til kultur, men på den annen side er bevisstheten om hva kulturforskjeller i praksis betyr fremdeles liten. Hun fremstiller hvordan barnevernet fra flere hold blir kritisert for å ta for mye hensyn, og når de blir kritisert for å ta for lite hensyn, i saker hvor det er snakk om vold og overgrep mot barn, og spesielt jenter i minoritetsfamilier.

Bredals kapittel bærer preg av denne kritikken og hvordan vi kan bruke den i barnevernfaglig praksis. Bredal mener at vi ikke skal bruke kulturbegrepet som en forklaring på volden, men heller snakke om kulturspesifikke overgrep mot barn og unge, uten å skulle generalisere dette til hele grupper av mennesker.

1.4 Presentasjon av problemstilling

Ovenfor har jeg beskrevet grunnlaget for min interesse i denne tematikken. Det er et stort tema, med mange mulige problemstillinger. Jeg har derfor begrenset oppgaven til å skulle besvare følgende problemstilling:

"Hva er de største utfordringene når man jobber med saker som involverer vold mot barn i minoritetsfamilier, og hvordan oppleves disse sakene sammenlignet med like type saker som omhandler etnisk norske familier?"

For å besvare problemstillingen har jeg formulert to forskningsspørsmål:

- 1) *"Hva er de største utfordringene når man jobber med saker som involverer vold mot barn i minoritetsfamilier?"*
- 2) *"Hva er forskjellene med å jobbe med minoritetsfamilier sammenlignet med etnisk norske familier når det handler om vold mot barn?"*

På grunn av oppgavens begrensninger har det vært nødvendig å fokusere på teori som kan være med på å besvare oppgavens problemstilling. Oppgaven blir derfor et resultat av mine avveininger og begrensninger. Den begrenser seg til å omhandle aspekter ved kultursensitivitet og hvordan dette i ytterste konsekvens kan føre til kulturalisering.

1.5 Sentrale begreper

I dette avsnittet vil jeg presentere begreper jeg mener er sentrale for å forstå innholdet i denne masteroppgaven. Slik de er definert her, er slik de bør oppfattes i denne oppgavens kontekst.

Kultur er et ord som brukes mye i dagligtalen. Vi snakker om arbeidskultur, ungdomskultur, studentkultur, kvinnekultur og kulturmelk, for å nevne noen eksempler. Poenget er at vi bruker ordet i mange forskjellige settinger, og det kan være vanskelig å avgrense det til én definisjon. I denne oppgaven blir begrepet kultur brukt som et skille mellom det medfødte og det lærte. Definisjonen av Edward Taylor fra 1971 er fortsatt gjeldende: *"Kultur, eller sivilisasjon, er den komplekse helhet av kunnskaper, trosformer, kunst, moral, jus og skikker,*

foruten alle de øvrige ferdigheter og vane et menneske har tilegnet seg som medlem av et samfunn." (Eriksen & Sajjad, 2020, s. 35). Når vi snakker om fremmede kulturer og kulturforskjeller, pleier vi for eksempel å si at pakistanere går i moskeen fordi de har en annen kultur enn oss. Eller at nordmenn er kalde og ugjestfrie fordi det er slik deres kultur er. Selv om det både kan være riktig og nyttig å snakke om kultur på denne måten, innebærer det også mange fallgruver. Å bruke kulturbegrepet på en slik overforenklet måte kan være ødeleggende i kontakten mellom norske og andre minoriteter. Særlig i møte mellom barnevernet og minoritetsfamilier kan en slik tilnærming til kultur bidra til at man forklarer problemene som kulturelt betinget, når det kanskje ligger andre forhold til grunn.

Individualistisk og kollektivistisk kultur sett i fra et barnevernfaglig perspektiv: Det er store forskjeller på hva foreldrene mener er bra for barna sine ut ifra et kollektivistisk ideal, og barnevernets individualistiske ideal. For eksempel vil barnets behov defineres av familien ved en kollektivistisk livsform. Ved en individualistisk livsform blir barnets behov definert av flere enn familien, og det er både lover og regler som sørger for at barnets behov blir tilfredsstillende dekket (Holm-Hansen, Haaland & Myrvold, 2007). Ved en kollektivistisk livsform er barna autoritetstro, de skal ha ansvarsfølelse ovenfor kollektivet, anerkjennelse formidles indirekte, foreldre og slekt kan overta oppdragelsen og ansvar i perioder, det er store forskjeller mellom jenter og gutter, de skal ha respekt for eldre, og foreldrene er de som vet best (Holm-Hansen et al., 2007). I motsetning til en individualistisk livsform, hvor det er fokus på selvrealisering, frivillighet i familierelasjonen, demokratioppfatning, barna kan selv gi uttrykk for hva de ønsker, belønning og verbal ros gis, foreldrene er vanligvis de eneste ansvarlige omsorgsgiverne og det er liten eller ingen forskjell mellom jenter og gutter.

For barnevernsarbeideren er det viktig med kunnskap om disse livsform-forskjellene fordi de utspiller seg i hvordan foreldrene mener det er best å oppdra barna. Mange av de kollektivistiske idealene er utdaterte i det norske samfunnet, og vi tar det for gitt at det ikke er slik lenger. I møte med minoritetsfamilier, og særlig saker som omhandler vold, kan et syn på forskjellene ut ifra livsform/ ideal kaste lys over hvorfor volden har funnet sted.

I et kollektivistisk ideal er respekt for eldre og et syn om at foreldrene vet best, rådene. Lydighet er også viktig, og barna vil prøve å leve opp til foreldrenes forventninger. På den

annen side er det vanskelig å få annerkjennelse da dette ofte formidles indirekte (Holm-Hansen et al., 2007). Når barna blir tenåringer, er det vanlig at de på en eller annen måte vil komme i opposisjon til sine foreldre (Bredal, 2009). Dette gjelder både norske ungdommer, og etnisk minoritetsungdom. Forskjellen er at når det handler om sistnevnte blir det ofte betegnet som et opprør mot foreldrene; at ungdommen er i opposisjon til foreldrene sine, og at dette bunner ut i kultur.

Etnisitet er et begrep som på lik linje med kulturbegrepet har vært gjennom mye omprøving. Mens etnisitet handler om tilhørighet og gruppeidentitet, har kultur med holdninger og atferd å gjøre (Holm-Hansen et al., 2007). Selv om kultur og etnisitet ofte kan bli omtalt sammen, er det ikke gitt at det er et forhold mellom disse. Enkeltindivider som mener de tilhører samme etniske gruppe, kan likevel ha veldig ulik kultur. Etnisitet blir også definert som opplevede kulturforskjeller som gjøres relevante i samhandling. En etnisk gruppe opprettholdes ved at disse kulturforskjellene kontinuerlig gjøres relevante (Eriksen & Sajjad, 2020). Samtidig som at etnisitet historisk sett, også har blitt brukt for å klassifisere innbyggerne, slik som for eksempel Sovjetunionens system med over hundre offisielle etniske grupper. I dag brukes etnisitet som et redskap for å klassifisere innvandrere. Som eksempel i USA hvor de opererer med White/ Caucasian, Hispanic, Black American og Native/Indian.

I denne oppgaven blir begrepet etnisitet brukt om en gruppe, som innenfor et større samfunn, betrakter seg som en gruppe i forhold til andre, samtidig som at de også blir betraktet og indentifisert av andre som en egen folkegruppe. Etnisk identitet kan komme til uttrykk på mange måter, ofte i de observerbare. Slik som språk, dialekter, klesdrakter, levesett eller kulturtradisjoner.

Kultursensitivitet handler om å forstå klientene ut ifra *deres* premisser, uten at dine egne virkelighetsoppfatninger brukes som målestokk (Magelssen, 2008). Sosialarbeideren må være bevisst på hvordan de selv forstår virkeligheten. De må også være bevisste på at minoriteter kan ha en annen virkelighetsforståelse, med andre preferanser. Kunnskapen sosialarbeideren har om kulturelle uttrykksformer og verdier må likevel sees på som en hypotese, og ikke en sannhet. Det å forstå og måle andre mennesker ut ifra våre egne

premisser er noe alle mennesker gjør, både etnisk norske og representanter fra minoritetsbefolkningen. Men, i den grad det er mulig bør vi fjerne oss noe fra vår egen virkelighetsoppfatning når vi ønsker å komme i dialog med mennesker av annen kulturell bakgrunn. Når vi prøver å forstå den andre, gjenspeiler dette en holdning der vi *respekterer* den andre. Selv om vi forsøker å forstå, innebærer dette ingen forpliktelse til å være enig med den andre, og vi fritas på ingen måte det faglige ansvaret for å dele vår faglige innsikt med den andre. På denne måten kan vi bli mer sensitive når vi som profesjonsutøvere arbeider med mennesker av annen kulturell bakgrunn enn oss selv.

Minoritet: Betegnelsen brukes for å vise til en folkegruppe som er i mindretall i et lands befolkning. Samtidig brukes også begrepet hvor en gruppe, ofte marginalisert, og definert ut ifra etniske eller rasemessige karakteristika. Som for eksempel religion, språk eller kultur (Eriksen & Sajjad, 2020). Slik sett behøver det ikke være snakk om tallmessig mindretall. Det handler også om makt og innflytelse i samfunnet: Hvor minoriteten står i en marginalisert og svekket posisjon i forhold til majoritetsbefolkningen. Derfor er det ikke antallet som bestemmer deres status og posisjon i samfunnet.

Kulturalisering er en prosess hvor situasjoner eller problemer tolkes og forklares på bakgrunn av en generalisert oppfatning av kultur (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide, 2017). Det er sjeldent en bevisst prosess, men det blir et resultat hvor kultur og kulturforskjeller tillegges for stor mening og betydning. Kulturalisering er en endimensjonal og reduksjonistisk forklaringsmodell, som kan gjøre at en situasjon, eller et problem, ikke utforskes i sin helhet. Kulturalisering kan hjelpe oss til å gi mening i bestemte situasjoner. Vi bruker det til å begrepsfeste og kommunisere.

En konsekvens av kulturalisering er *annengjøring*. Dette er en prosess der grupper og deres praksis blir identifisert med bakgrunn i deres synlige fysiske eller kulturelle karakteristikk. På bakgrunn av sin kulturelle annerledeshet, står etniske minoriteter i større fare for å bli utsatt for både annengjøring og stigmatisering. Både annengjøring og stigmatisering kan på sin side igjen føre til fremmedgjøring og større sosial avstand mellom sosialarbeideren og minoritetsfamilien.

Vold og betydningen av ordet har variert over tid, og det varierer enda mellom kulturer. Det kan også forstås på forskjellige måter, avhengig av om man legger et juridisk, sosiologisk, psykologisk, helsemessig eller samfunnsøkonomisk perspektiv til grunn (Thoresen & Hjemdal, 2014). I denne oppgaven tar jeg utgangspunkt i Verdens helseorganisasjon sin definisjon av vold: *The intentional use of physical force or power, threatened or actual, against oneself, another person, or against a group or community, that either results in or has a likelihood of resulting in injury, death, psychological harm, maldevelopment or deprivation* (Krug, Mercy, Dahlberg & Zwi, 2002). I denne definisjonen inngår alle typer fysiske, seksuelle og psykologiske former for mishandling, inkludert selvmord og andre selvskadende handlinger, i voldsbegrepet. Samtidig som at fravær av handling også inkluderes, slik som fysisk og emosjonell neglisjering og omsorgssvikt.

Oppdragervold er en betegnelse på vold som brukes for å forklare at volden skjer i forbindelse med å irettesette og oppdra sine barn. Når foreldre slår sine barn, ligger forklaringen sjeldent på å gjøre skade. Ofte er foreldrenes oppfatning at de gjør det av kjærlighet og av ansvaret for å sørge for at barna blir oppdratt skikkelig (Isdal, 2018). Det er forskjeller i oppfatninger av hva som er *over grensa* når det kommer til å irettesette sine barn. Dette går på tvers av generasjoner og kulturer. Oppdragervolden kan være planlagt og "omsorgsfull". Foreldrene kan mene volden er nødvendig for å irettesette sine barn, og at de kun *mener det godt* for sine barn. Volden kan være en overføring av skadelige familiemønstre. Som at foreldrene selv ble utsatt for vold som liten, og mener at de selv ikke hadde skade av dette. Intensjonen her er også "god". Eller så kan volden også dreie seg om lav toleranse for frustrasjon hos foreldrene. Ofte kan dette være foreldre som selv sliter med psykiske problemer, alkoholproblemer eller at de selv har blitt utsatt for vold eller alvorlig sykdom. Samtidig kan det også ligge samfunnsrelaterte forhold bak volden. I samfunn hvor menns rettigheter settes over kvinnens, og hvor foreldrenes rettigheter kommer foran barnas, er ofte grobunn for vold og undertrykkelse. Ofte er volden ubevisst og blitt en naturlig del av oppdragelsen og familielivet. Med en overbevisning om at vold er rette virkemiddel for å belære og sette seg i respekt. Når disse familiene kommer til Norge kan det by på problemer. Hvor barnas sikkerhet settes foran foreldrenes, kjønnsrollene ikke er like markante og kvinner har like mye rett til å bli hørt og si sin mening som menn.

2. Vitenskapsteoretisk posisjon

Hvilken vitenskapsteoretisk posisjon man ser en sak fra vil være med på å avgjøre hvordan man ser verden. Dette gir et overordnet blikk på sosiale relasjoner, maktfordeling og kunnskap (Jenssen et al., 2020). De forskjellige teoriene setter ord på samfunnets dynamikk og oppbygning.

I denne oppgaven har jeg valgt å forstå verden ut ifra et sosialkonstruksjonistisk syn. Teorien er utarbeidet av Peter L. Berger og Thomas Luckmann. I deres "The social construction of reality" handler det om hvordan vår hverdagslige kunnskap blir tatt for gitt, skapt og internalisert. Teorien tar spesielt høyde for hvordan individer til forskjellig tid og sted skaper sin egen oppfatning av verden, og hvordan denne kunnskapsprosessen er lik for alle, uavhengig av tid og sted. Jeg kommer til å anvende teorien slik Jensen et al. (2020) presenterer den.

2.1 Sosialkonstruksjonisme

I sosialkonstruksjonistisk perspektiv undersøker vi de sosiale prosessene som ligger til grunn for at et fenomen forstås på måten det gjør. Perspektivet legger til grunn at vi skaper vår verden og de fenomenene som omgir oss. Perspektivet handler om å undersøke hvordan aktører og sosiale institusjoner inkluderer fenomenet i sin virksomhet. I denne oppgavens tilfelle; hvordan barnevernet inkluderer dette i sin virksomhet.

To individer kan forstå et fenomen på to helt ulike vis, men samtidig "sanne" vis begge to. I alle samfunn eksisterer det allerede visse normer og regler for hva som er rett og galt, og hvordan man skal handle i forskjellige situasjoner. Disse kan variere fra kultur til kultur og fra sted til sted. Dette kan føre til at de forståelsene som enkeltindividet har, kan bli svekket av disse allerede eksisterende normene og forventningene i samfunnet. Men, dette normsystemet som eksisterer er imidlertid produsert av sosiale aktører som gjennom en objektiviseringsprosess blir tatt for gitt som en sannhet. Den subjektive virkeligheten blir dermed overført og oppfattet som objektive fakta, som på denne måten bestemmer konstitusjonen av virkeligheten. Berger og Luckmann prøver på denne måten å vise hvordan

subjektiv og objektiv virkelighet henger sammen (Jenssen et al., 2020). De mener også at forståelsen av forskjellige fenomen som er tatt for gitt bekreftes gjennom språket.

I denne masteroppgaven ser jeg kritisk på disse tatt for gitte, etablerte sannhetene gjennom sosialkonstruksjonismen. Som jeg allerede har vært inne på, ser teorien på hvordan individer skaper en oppfatning av virkeligheten som sann og at den dermed da *blir* sann i sine konsekvenser. Vi har nok alle hørt en gang at "det bare er sånn". Det er dette sosialkonstruksjonismen ser kritisk på. For eksempel nevnte jeg innledningsvis i oppgaven hvordan personalet på min arbeidsplass mente at "det bare er sånn" at minoritetsfamiliene liker å bo trangt. Gjennom samtaler og språket blir dette til slutt sett på som en sannhet. Ut ifra et sosialkonstruksjonistisk syn ser jeg kritisk på disse tatt for gitte sannhetene som florerer i samfunnet, men også i barnevernfaglig praksis.

Sosialkonstruksjonismen tar også opp hvordan vår kulturelle og historiske bakgrunn kan påvirke hvordan vi ser på et fenomen, og hvordan dette kan føre til forskjellige "sannheter". Dette er interessant med tanke på min oppgave, da barnevernsarbeideren som regel både har en annen kulturell og historisk bakgrunn enn først og fremst minoritetsforeldrene. For eksempel kan synet på barneoppdragelse gjennom samtaler og møter bli sett på, på to forskjellige måter, hvor begge synene er reelle for hver av partene. Dette kan påvirke samhandlingen og hvordan barnevernsarbeideren erfarer den. De forståelsene vi som mennesker skaper, får stor kraft og kunnskap om et fenomen henger sammen med makt og maktutøvelse. Hvordan barnevernsarbeiderne, som har mye makt, og særlig overfor minoritetsfamiliene som allerede er i en marginalisert situasjon, erfarer et problem eller en situasjon, kan få store konsekvenser for de involverte familiene. Samtidig kan det også påvirke samhandlingen mellom de etnisk norske foreldrene og barnevernsarbeideren. Forutinntatte holdninger om kultur og "sannheter" kan brukes for å forklare denne type fenomen. For eksempel når barnevernsarbeideren blir sjokkert om det er etnisk norske foreldre som bedriver oppdragervold, men ikke når foreldrene har minoritetsbakgrunn. Her brukes kultur som en forklaring på hvorfor det kan oppleves som mer greit i noen situasjoner å bedrive oppdragervold, sammenlignet med andre situasjoner.

2.2 Teoretiske perspektiver

Mitt teoretiske perspektiv er Rugkåsa, Ylvisaker og Eide sitt kritiske blikk på kultursensitivitet, og hvordan de fremstiller fenomenet, sammen med deres fremstilling av fenomenet kulturalisering. Når jeg analyserer dataene vil det også fremkomme begreper fra Pierre Bourdieus konflikteoretiske syntese, slik Aakvaag (2008) fremstiller den. Det er kun noen utdrag av syntesen som gjøres relevant i forbindelse med denne oppgaven. Jeg begrenser derfor presentasjonen av den i denne oppgaven til å handle om Bourdieus syn på kapital, habitus og det sosiale rom. Det er igjen viktig å påpeke at disse fremstilles slik Aakvaag (2008) har presentert dem. Jeg vil bruke disse teoriene fra et makronivå, for å forklare informantenes individuelle handlinger, slik de kommer frem av analysen.

Kultursensitivitet og kulturalisering

Rugkåsa et al. (2020) tar høyde for at kulturkompetanse handler om kultursensitivitet og kulturforståelse. De er av den oppfatning at det eksisterer en forståelse av at vi må ha kunnskap om minoriteters kulturelle referanseramme for å oppnå kulturkompetanse, og i den forbindelse handle kultursensitivt (Rugkåsa et al., 2020). En slik forståelse av å jobbe med minoritetsfamilier og mennesker med annen kulturell bakgrunn enn oss selv, kan etter deres oppfatning føre til at vi essensialiserer kultur og på den måten opprettholder og konstruerer stereotyper om *den andre*. På denne måten hevder de at ved å handle kultursensitivt, i ytterste konsekvens kan føre til at familiens problemer kulturaliseres. Dette innebærer at de blir utsatt for diskriminering og annengjøring, som igjen er aspekter ved rasisme.

Når kultur er en innfallsvinkel når barnevernet arbeider med minoritetsfamilier, blir dette et utslag av kulturalisering. Kulturalisering fører til at andre sosiale problemer tilsløres, og dette kan føre til en diskriminerende praksis, hvor saker behandles forskjellig på bakgrunn av kultur. Minoritetsfamilier blir i kraft av dette oppfattet som noe forskjellig fra majoritetsbefolkningen for øvrig, og kan med dette oppfattes som spesielt utfordrende (Rugkåsa et al., 2020).

Slik det ble rapportert av Križ og Skrivenes (2010), hvor barnevernsarbeideren opplevde det som spesielt krevende og utfordrende å jobbe med minoritetsetniske kulturforskjeller:

Familiene oppfattes som representanter for en kategori, istedenfor selvstendige individer. Bakgrunnen for at dette skjer kan være fordi det ved annengjøring er enklere å egenskapsforklare andre mennesker ved at de tillegges holdninger og verdier på bakgrunn av deres kulturelle tilhørighet. Tanken om at det finnes en spesifikk kunnskap om *de andre* får store konsekvenser for hvordan barnevernsarbeideren arbeider med minoritetsfamiliene. Når fokuset er for sterkt på at *de andre* er forskjellige fra *oss*, blir menneskers egne livserfaringer avvist og marginalisert (Ben-Ari & Strier, 2010).

Rugkåsa et al. (2020) tar også opp hvordan det kun er snakk om klientenes kultur, og ikke sosialarbeiderens. På denne måten overser sosialarbeiderne hvordan deres egne verdier, handlinger og selvforståelse påvirker samhandlingen. Forskning og teoridannelse er ofte dannet fra vestlige verdisyn, og dette viser seg også i barnevernfaglig praksis. Rugkåsa et al. (2020) fikk barnevernsarbeidere til å reflektere over egen praksis med minoritetsforeldre. I saker hvor barnevernsarbeiderne hadde definert problemene som kulturelle, viste det seg heller å handle om fattigdom, omsorgssvikt, manglende ressurser fra barnevernets side eller andre organisatoriske forhold (Rugkåsa et al., 2017). Dette er et eksempel på hvordan et overdrevent fokus på kultur kan føre til at saker behandles forskjellig.

Med kulturforskjeller som innfallsvinkel i arbeid med minoritetsfamilier, kan det føre til at familiene objektiveres. Gjennom å søke etter kulturkompetanse, prøver vi å kategorisere saken, i et forsøk på å redusere kompleksiteten av den. Kulturkompetanse kan derfor gjennom kategorisering være et svar på kravet om standardisering i sosialfaglige tjenester. En slik tilnærming vil kunne føre til at minoriteter blir behandlet annerledes på bakgrunn av deres annerledeshet fra samfunnets kulturelle majoritet. På grunn av deres annerledeshet kan de også bli oppfattet som spesielt utfordrende. Samtidig som at det også kan føre til en forskjellsbehandling av minoritetsfamiliene i forhold til den etnisk norske familien. Det er ikke gitt hvem som tilskrives den fordelaktige forskjellsbehandlingen. Noen ganger kan det handle om at minoritetsfamilien "slipper unna", mens de etnisk norske familiene får større sanksjoner. Barna i minoritetsfamiliene kan da i så fall risikere å betale den største prisen, ved at deres behov i saken blir oversett. På den annen side kan det handle om at minoritetsfamiliene føler på at deres kulturelle referanseramme ikke blir respektert og forstått, og at barnevernet ikke tar hensyn til dem (Rugkåsa et al., 2020).

Kulturkompetanse som tilnærming er et *tveegget sverd*. Det kan føre til en bedre praksis, men det kan også føre til diskriminering og stigmatisering (Rugkåsa et al., 2020). Man kan overskygge andre faktorer, som makt, privilegier og strukturelle krefter. Det blir en endimensjonal forståelse av både mennesker og kultur. Dersom barnevernsarbeidere i for stor grad tar utgangspunkt og hensyn til familienes kulturelle bakgrunn i vurderingen av deres problemer, kan det forhindre dem fra å forholde seg til familiens egen forståelse av situasjonen.

2.2.2 Pierre Bourdieu om kapital og habitus

I denne oppgaven skal jeg se på saken fra barnevernsarbeiderens ståsted. For å supplere med Rugkåsa et al. (2020) og deres perspektiv på kultursensitivitet og kulturalisering, vil jeg benytte meg av Bourdieus kapitalbegrep og habitus for å forklare og analysere intervjuene med barnevernsarbeiderne. I det påfølgende avsnittet vil jeg forklare disse begrepene og Bourdieus syn på dem nærmere.

Det sosiale rom er en hierarkisk struktur av objektive sosiale posisjoner basert på kapitalmengde. Kapitalen er ulikt fordelt mellom individene og gruppene i samfunnet. For eksempel; barn som vokser opp i minoritetsfamilier vokser oftere opp fattige, sammenlignet med norske barn (Holm-Hansen et al., 2007). Dette er et eksempel på hvordan den *økonomiske* kapitalen i det sosiale rom er fordelt ulikt mellom mennesker, og grupper av mennesker. Bourdieu mener det finnes tre former for kapital. *Økonomisk kapital*, ansees som den viktigste. *Kulturell kapital* handler om at du mestrer den dominerende kulturelle koden i samfunnet. Kulturell kapital gir adgang til attraktive arbeidsplasser, bedre mulighet for deltakelse i politikk, vitenskap og kunst. Den tredje formen er *sosial kapital*, som består av tilgangen til sosiale nettverk, medlemskap i grupper som venner, bekjente, kollegaer, naboer osv. Sosial kapital gir også makt i den forstand at bekjentskaper kan mobiliseres hvis man ønsker å oppnå noe.

Hvis vi tenker oss minoritetsfamilien opp mot Bourdieus tre former for kapital, har jeg allerede statuert at for disse familiene flest, er den økonomiske kapitalen lavere enn gjennomsnittet i Norge. Ofte mestrer de heller ikke den dominerende norske kulturelle

koden, og skårer derfor lavere enn en etnisk norsk familie, også på den kulturelle kapitalen. Mange minoritetsfamilier har bare deler av sin familie i Norge, og mange sliter med å mestre språket. Dette får ringvirkninger for både jobb og sosialt nettverk. Det kan derfor antas at disse familiene også skårer lavere enn andre familier på sosial kapital. Disse faktorene kan være med på å forklare utfordringene og erfaringene barnevernsarbeiderne, som er intervjuet i forbindelse med denne oppgaven, uttrykker i intervjuene. Kapital er makt, og dette viser seg i samhandlingen mellom barnevernet som en objektiv sosial struktur. Den vises også i den subjektive aktøren, som er minoritetsfamilien, men også de etnisk norske familiene i barnevernet. Alle familiene som er involvert med barnevernet er i en marginalisert posisjon i forhold til barnevernsarbeideren.

Bourdieu definerer habitus som et integrert system av varige og kroppsliggjorte disposisjoner som regulerer hvordan vi oppfatter, vurderer og handler i den fysiske og sosiale verden (Aakvaag, 2008). Habitus er kjernen i ens identitet. Det er denne som gjør våre handlinger og væremåte forutsigbare, også på tvers av ulike situasjoner. Habitus lar seg ikke uten videre endre. Til sist har også habitus et sosialt opphav. Den er ikke bare strukturere, men den er også strukturert. Med dette menes at habitus formes gjennom de sosiale betingelsene vi vokser opp under. Vi kroppsliggjør de forventningene som vårt sosiale miljø stiller til oss. Mennesker som vokser opp under ulike sosiale betingelser, vil utvikle ulik habitus. Habitus-begrepet kan brukes for å forklare bakgrunnen for barnevernsarbeidernes utfordringer i møte med minoritetsforeldre, og hvordan disse kan oppfattes forskjellig fra møtene med etnisk norske familier.

Som en avsluttende kommentar på dette kapitlet er det viktig å nevne at jeg studerer et lite utdrag av den sosiale virkeligheten. Vi må huske på at vi alle er aktører i samfunnet, inkludert barnevernsarbeideren. Selv om barnevernsarbeideren er en representant for strukturen i samfunnet, er de også en aktør i samfunnet i sitt privatliv. Vi må forstå denne posisjonen som barnevernsarbeideren har, fordi det er denne kunnskapen eller kapitalen som definerer dem, men også påvirker hvordan de definerer klientene sine i saker.

3. Datainnsamling og analysemetode

I dette kapittelet vil jeg gjøre rede for valg av metode og analyseprosessen.

3.1 Kvalitativ metode

Denne oppgavens mål er å få frem dybdekunnskaper om barnevernsarbeiderens erfaringer i møte med minoritetsfamilier i forhold til de etnisk norske familiene. Hovedsakelig under temaet *vold mot barn*. Jeg er opptatt av å forstå og avdekke barnevernsarbeiderens abstrakte opplevelser og erfaringer, som de har ervervet gjennom sin rolle som ansatt i det norske barnevernet (Järvinen & Mik-Meyer, 2017). Dette vil jeg gjøre ved å intervju fem uavhengige barnevernsarbeidere og analysere dataene som kommer frem.

For å besvare oppgavens problemstilling er jeg nødt til å sette meg inn i informantenes *livsverden*. Med livsverden menes deres meninger, holdninger og erfaringer. Med andre ord hvordan verden ser ut fra *deres* ståsted. Jeg ønsker å vite mer om deres erfaringer i møte med familier hvor det handler om vold mot barn, og om det kan være forskjeller i hvordan man møter disse familiene, på bakgrunn av kultur eller andre årsaker.

Jeg har allerede vært inne på bakgrunnen for valg av tema til denne oppgaven. Jeg begynte derfor prosessen etter dette med å lese meg opp på relevant teori og tidligere forskning. Det var Rugkåsa et. Al (2020) og deres kritiske blikk som gjorde at jeg fikk øynene opp for problemstillingen som i dag foreligger (Rugkåsa et al., 2020). Jeg valgte denne tilnærmingen på bakgrunn av at de som ifølge Järvinen & Mik-Meyer (2017) lager de beste intervjuene, er de som har mye kunnskap om temaet fra før. Under det første intervjuet merket jeg meg at oppdragervold ble nevnt nærmest som et minoritetsetnisk fenomen, og jeg bestemte meg for å undersøke dette ytterligere i de siste fire intervjuene. Det viste seg at samtlige hadde det samme synet på oppdragervold. Etter at intervjuene var foretatt, endte jeg derfor med å endre problemstillingen; fra et generelt fokus på kultursensitivitet og hvordan dette kan føre til kulturalisering, til å omfavne vold mot barn i familier, sett fra en barnevernsarbeiders ståsted.

3.2 Intervju og gjennomføring

Gjennom den kvalitative metoden besluttet jeg å gjennomføre semistrukturerte intervjuer. På denne måten kunne intervjuene tilpasses individuelt, samtidig som at metoden også sikret at alle informantene ble stilt de samme spørsmålene. Intervjuet startet med å høre om de var innforstått med alt som stod på samtykkeerklæringen de hadde blitt tilsendt og samtykket til. Hvis de var det, gikk jeg videre. Dersom det ikke var tilfellet, oppsummerte jeg i korte drag hva den gikk ut på. De ble også informert om at intervjuet ble tatt opp. Deretter ble de spurt om sin bakgrunn og ble bedt om å forklare hva de jobbet med på nåværende tidspunkt. Etter dette gikk jeg dypere til verks og startet med spørsmål relevant for problemstillingen. Intervjuspørsmålene dreide seg om; *Hvordan går du frem i saker hvor det handler om vold mot barn? Er det spesielle utfordringer knyttet til disse sakene? Er det forskjeller i hvordan dere tenker når det er snakk om vold i minoritetsfamilier, i forhold til i etnisk norske familier? Er det spesielle utfordringer knyttet til kultur?* Dette er noen av spørsmålene som ble spurt til alle fem barnevernsarbeiderne. Ved å ha disse spørsmålene fremfor meg under hele intervjuet sikret jeg at jeg holdt meg til tema, og eventuelt kunne komme meg inn på temaet igjen dersom det sporet litt av. Etter hvert spørsmål var det oppfølgingsspørsmål dersom jeg lurte på noe ytterligere. Dette var avhengig av hva informantene svarte, men kunne være alt fra om de kunne utdype det de sa til spørsmål som var mer konkret relatert til hva de akkurat hadde svart.

Ideelt sett skulle jeg ha gjennomført disse intervjuene ansikt-til-ansikt under naturlige betingelser, ved fysisk oppmøte. Dette har ikke latt seg gjøre på grunn av en pågående pandemi under hele min periode som masterstudent og i perioden jeg har jobbet med denne masteroppgaven. De ble derfor gjennomført på den digitale appen Zoom. Siden man både kan se og høre hverandre på denne appen, fungerte det svært godt. To av intervjuene ble derimot gjennomført per telefon på grunn av individuelle tilpasninger for informantene. Å gjennomføre intervjuer på denne måten var meget tidsbesparende med tanke på blant annet reisetid. Alle informantene ga dessuten uttrykk for at de syntes løsningen fungerte godt. Etter min oppfatning var det ingen forskjell i kvaliteten på intervjuene som ble gjennomført på Zoom og de som ble gjennomført per telefon.

3.3 Egen posisjon

Jeg er etnisk norsk, utdannet vernepleier, og jobber innenfor velferdsetaten. Jeg er født og oppvokst i en liten bygd, hvor de aller fleste har samme kulturelle bakgrunn. Det følger visse referanserammer rundt min sosiale og kulturelle bakgrunn. For meg kan verden se annerledes ut enn for andre med en annen historie. Jeg er oppdratt av to etnisk norske foreldre, begge med et åpent sinn, og med den mening at alle mennesker er like mye verdt. Min bakgrunn, etnisitet og sosiale posisjon har innvirkning på hvordan jeg møter og forstår møter med nye mennesker. Dette vil vise seg i hvordan jeg oppfører meg, og selvfølgelig vekke visse forståelser hos mennesker jeg møter.

Med tanke på min faglige bakgrunn, er jeg utdannet vernepleier, og har jobbet som dette i to år. I forbindelse med at jeg skriver denne oppgaven, går jeg master i barnevern. Tidligere har jeg jobbet ett år i barnehage, ett år på ungdomsskole, og fire år i klesbutikk. Erfaringer jeg har gjort meg i løpet av mitt yrkesliv, men også utdanning og privatliv spiller en rolle for hvordan jeg tolker og opplever fenomener. Jeg jobber i en bydel hvor majoriteten av innbyggerne representerer en etnisk minoritet, og har daglig kontakt med minoritetsfamilier. På bakgrunn av erfaringer jeg har ervervet meg ved disse møtene, er det viktig at jeg er bevisst mine forforståelser og forestillinger. Om jeg vil det eller ei, så vil jeg ha visse forforståelser og forestillinger. Ifølge (Järvinen & Mik-Meyer, 2017) må ikke ens forkunnskaper på feltet *nødvendigvis* påvirke ens objektivitet. Det er viktig med et åpent sinn, og gi den som studeres muligheten til å snakke og forklare ut ifra sitt ståsted uten forskers påvirkning. Det har jeg prøvd til ytterste grad under intervjuene og arbeidet generelt med denne masteroppgaven. Samtidig påpekes det at ingen forskningsintervju er nøytrale. De er alltid påvirket av en parts dagsorden, som i dette tilfellet er *min* dagsorden. Det er jeg som har et ønske om å intervju informantene, og ønsker et svar på mitt forskningsspørsmål. Informantene er der på grunn av min dagsorden, og det er viktig å påpeke.

3.4 Ethiske hensyn

Det er flere betraktninger jeg måtte ta hensyn til før jeg kunne sette i gang med intervjuene. Jeg har allerede vært inne på den ene, som handler om å avklare min egen posisjon i forhold

til intervjusituasjonen. En annen betraktning er hvilken posisjon man setter informanten i. Det er i forbindelse med dette tre grunnleggende krav jeg har satt i forbindelse med intervjusituasjonen. Dette innebærer kravet til informert samtykke, kravet til privatliv og kravet til å bli korrekt gjengitt (Järvinen & Mik-Meyer, 2017). I avsnittet om gjennomføring av intervju har jeg vært inne på hvordan kravet til informert samtykke skal ivaretas. Gjennom samtykkeerklæringen blir også kravet om privatliv belyst. I erklæringen ble informantene betrygget om at alt som kom frem under intervjusituasjonen ville bli anonymisert, slik at det ikke er mulig å gjenkjenne verken saken eller barnevernsarbeideren. Jeg har etter beste evne prøvd å gjengi informantene så korrekt og sannferdig som mulig i tråd med å følge kravet til privatliv og ikke bryte taushetsplikten.

Et annet aspekt som handler om hvilken situasjon man setter informanten i, er posisjonen de blir satt i under intervjuet ved å stille de spørsmålene jeg gjør. Enkelte av spørsmålene kan være vanskelig å svare på, særlig hvis de føler at det kommer frem informasjon om dem som de ikke var klar over selv. Under intervjuene kom vi for eksempel inn på aspekter som forskjellsbehandling på bakgrunn av kultur. Å forskjellsbehandle kan være noe man i utgangspunktet ikke ønsker å gjøre og kanskje var de heller ikke klar over at de faktisk gjorde det. Når de under intervjusituasjonen ble klar over dette, kunne dette ha satt informanten i en vanskelig situasjon. Derfor har jeg i størst mulig grad, uten å være partisk, vist hensyn og forståelse for avgjørelser som er tatt. Det er deres erfaringer jeg er ute etter. Jeg ønsket ikke å ha en belærende samtale om hva de *burde* ha gjort. Jeg ønsket å vite om hva de *har gjort*, og som tidligere nevnt, *deres erfaringer*.

3.5 Rekruttering og utvalg

I dette kapitlet vil jeg først starte med å forklare hvordan rekrutteringen av utvalget har foregått. Deretter vil jeg presentere prosjektets informanter i grove trekk. Det vil ikke bli en systematisk gjennomgang av informantene, men det vil være generelle beskrivelser av dem. Årsaken til dette er personvern hensyn.

Rekrutteringen av informanter er en viktig del av enhver oppgave. Jeg gjorde et strategisk utvalg av informanter for å finne de mest relevante for oppgaven. Deretter ble det gjort en teoretisk utvelging av de informantene jeg mente hadde de ønskelige kvalifikasjonene for å

svare på problemstillingen. Denne oppgaven handler om barnevernsarbeiderens erfaringer, og jeg var derfor nødt til å stille spørsmål om nettopp dette, samtidig som jeg måtte se an hvem som hadde stillinger som førte at de kunne være med på å besvare problemstillingen.

Mine strategiske utvalg inkluderte personer som jobber i barnverntjenesten, henholdsvis saksbehandlere eller personer i stillinger som gjør at de har myndighet til å avgjøre tiltak og definere en sak videre. De måtte også ha erfaring fra samarbeid med minoritetsfamilier og etnisk norske familier, siden oppgavens problemstilling tar for seg hvordan barnevernsarbeideren erfarer forskjellene ved å jobbe med den ene parten kontra den andre.

Tidlig i prosessen måtte jeg også utarbeide en forståelig prosjektskisse. Denne tok for seg foreløpig problemstilling, tidligere forskning på feltet, metode og gjennomføring av prosjektet. Da jeg var klar over og visste hva jeg ønsket å forske videre på, utarbeidet jeg et skriv til informantene som jeg la ved da jeg henvendte meg til dem. Dette skrevet inneholdt noe informasjon om prosjektet, hvorfor de ville bli stilt spørsmål og diverse informasjon om personvern og samtykke.

Etter at det formelle var på plass, og mine strategiske og teoretiske utvalg var definert, startet jeg rekrutteringsprosessen. Dette opplevde jeg som en langsom og krevende prosess. Ved de første forsøkene var det lav svarrespons. Jeg sendte e-post til totalt ti barnevernsarbeidere som alle jobbet i forskjellige kommuner i landet, med unntak av fire personer som jobbet for samme kommune, men i forskjellige bydeler. Jeg fikk kun svar fra én barnevernsarbeider, og hun var ikke sikker på om hun hadde tid til å stille. Jeg forklarte saken til venner og bekjente i håp om at de kanskje kjente noen, som igjen kjente noen. Gjennom min stemor, klarte jeg å komme i kontakt med en barnevernsarbeider som har jobbet i det norske barnevernet i mangfoldige år. Han var mer enn villig til å stille til intervju. Samtidig lurte han på hvor mange informanter jeg hadde behov for. Han kunne sende meg kontaktinformasjonen til ti barnevernsarbeidere som jobbet spredt utover i landet i barnverntjenesten. Jeg kontaktet disse per e-post, og fikk svar fra alle. Som en følge fikk jeg et bredt utvalg av informanter. Jeg kunne dermed velge informantene som hadde mest erfaring på feltet, og i så måte kunne jeg plukke ut de som var best egnet for å svare på

oppgavens problemstilling. Jeg kom ned til fem informanter som jeg mente var best egnet, både med tanke på utdanning, erfaring og hvor i landet de jobbet. Jeg ønsket svar fra barnevernsarbeidere i forskjellige steder i landet, for å finne ut av om det var observerbare sammenhenger med erfaringene de beskrev.

En ting jeg merket meg med rekruttering generelt, er hvor viktig det er med kontakter. For å få tak i informantene til oppgaven har jeg måttet bruke min sosiale kapital, som Bourdieu kaller det. Jeg måtte mobilisere mine kontakter og mitt nettverk for å komme i kontakt med mennesker som ville la seg intervju. Jeg prøvde først en tilnærming uten bruk av kontakter og denne tilnærmingen var ikke vellykket. Kontaktene ble mobilisert slik at jeg først kjente noen, som igjen kjente en erfaren barnevernsarbeider, som igjen kjente flere. Han var også i dialog med de partene han kjente, og forklarte om prosjektet. På denne måten mobiliserte også denne barnevernsarbeideren sine kontakter og nettverk, som førte til at jeg fikk tak i informanter som både var relevante for oppgaven, men som også ønsket å stille til intervju.

Først og fremst jobber alle i utvalget i det norske barnevernet. Erfaringen varierer i noe grad, men alle har mellom 5-15 års erfaring i det norske barnevernet. Alle har minimum en bachelor i barnevern eller sosialt arbeid. Enkelte har også tatt videreutdanning. Blant annet *barnevern i et minoritetsperspektiv*, som ansees som spesielt relevant i sammenheng med dette prosjektet. Utvalget er på fire kvinner og én mann. I hovedsak jobber alle i seksjonen for undersøkelse i barnevernet. De fleste er saksbehandlere og noen er fagkonsulenter, men alle har erfaring som saksbehandlere. De representerer forskjellige kommuner, mens to informanter representerer samme kommune. Disse er dog i to helt forskjellige bydeler, hvor man kan si har store klasseforskjeller. Sett i lys av Bourdieu kan man si det er store forskjeller i innbyggernes plass i det sosiale rom, med tanke på sosial, kulturell og økonomisk kapital. Derfor ansees også disse som uavhengige, selv om de representerer samme kommune.

3.6 Analysearbeid: Tematisk analyse

Analysen er en viktig del av masteroppgaven fordi den har innvirkning på hvordan dataene blir tolket og presentert. Data som kommer frem under intervjuene, vil i denne oppgaven bli analysert gjennom tematisk analyse. Jeg kategoriserer data inn i kategorier som danner

grupper med fellestrekk (Johannesen, Raufoss & Rasmussen, 2018). Målet er at disse kategoriene til sammen kan svare på hvilke erfaringer barnevernsarbeideren har ervervet seg i møter med familier hvor det er snakk om vold mot barn.

3.6.1 Fremgangsmåte

Det første steget i analysen handlet om å skaffe til veie data som kunne analyseres og få oversikt over disse. Dataene jeg startet med var lydfiler fra intervjuene. Jeg transkriberte alle lydfilene fra totalt fem intervjuer. Først startet jeg med å lese gjennom alt fra ett og ett intervju som helhet. Etter å ha blitt kjent med materialet fant jeg flere sammenhenger mellom informantenes svar og deres refleksjoner. Disse ble inspirasjonen og grunnlaget for mine kategorier.

Jeg kom frem til følgende fire kategorier: Oppdragervold som et minoritetsetnisk fenomen, språklige barrierer, "oss og dem", og til siste kategorien økonomiske forskjeller. Etter å ha plassert de relevante utsagnene og sitatene fra informantene inn i de kategoriene de passet inn i, startet jeg med å analysere disse ut ifra sosialkonstruksjonisme, Bourdieus kapital og habitusbegrep, samt Rugkåsa et al. (2020) og deres perspektiv på kultursensitivitet og kulturalisering. Dette gjorde jeg fordi jeg mener det vil bli mer oversiktlig for leseren at utsagnene kobles opp mot teori med en gang de presenteres, og at man kan vise hvorfor akkurat de utsagnene som er presentert er relevante. Derfor begynner allerede diskusjonen i analysekapittelet og fortsetter i selve diskusjonskapittelet.

3.7 Personvern betraktninger

Kravet til personvern er sentralt i et forskningsprosjekt. I den forbindelse ble det sendt en søknad til Norsk senter for forskningsdata (NSD). Personopplysninger som skulle innhentes var navn, telefonnummer og e-post. Etter tre uker ble denne godkjent, og jeg kunne starte planleggingen for gjennomføringen av intervjuene.

Prinsippet om å *ikke gjøre skade*, er et grunnleggende prinsipp for å ivareta personvernet til informantene (Järvinen & Mik-Meyer, 2017). Informantene mottok et informasjonsskriv om prosjektet og samtykkeerklæring på forhånd, før de eventuelt takket ja til å delta. Samtidig

som det ble gjort klart at alle opplysninger ble anonymisert før de ble tatt med inn i selve masteroppgaven. Alle opplysninger og lydopptak ble også slettet etter at de var blitt transkribert og anonymisert. På denne måten har kravet til personvern blitt ivaretatt. Lydopptakene er tatt med diktafon lånt fra OsloMet, og det er benyttet et eksternt minnekort. Da jeg skulle transkribere lydopptakene, ble dette gjort på en OsloMet PC, med nettverkskabelen trukket ut. Da jeg transkriberte, brukte jeg koder på informantene for at jeg kunne vite hvem de var, uten at de kunne gjenkjennes av andre. All data ble ellers grovkategorisert. Deretter ble transkriberingen lagret på en kryptert minnepenn, og lydopptakene ble slettet og minnekortet destruert.

3.8 Reliabilitet og validitet

I dette avsnittet vil jeg reflektere over prosjektets sterke og svake sider, gjennom å drøfte dets reliabilitet og validitet. Reliabilitet brukes når det er snakk om stabilitet i målinger, og om man ved gjentatte målinger finner frem til samme resultat (Cooper, Heron & Heward, 2014). Validitet kan oversettes til gyldighet og handler om at man kan trekke gyldige slutninger vedrørende det man har tatt seg til formål å undersøke.

Denne oppgaven har ikke som hovedhensikt å generalisere. Det har heller ikke vært fokusert på tallmessig nok representanter fra barnevernet til å kunne trekke slutninger som kan være representative for barnevernsarbeidere i hele befolkningen. Derfor blir det vanskelig å argumentere for ytre validitet i denne oppgaven. På den annen side er heller ikke dette formålet med oppgaven, som tidligere nevnt. I denne oppgaven er hensikten å gå i dybden på erfaringene til de fem barnevernsarbeiderne som ble intervjuet. Derfor kan ikke data som fremkommer i denne oppgaven antas å handle om noen andre enn de enhetene som er undersøkt. Dataene kan derimot gi en indikasjon på hvordan det *kan* være på feltet. Ønsker man å generalisere til hele populasjonen av barnevernsarbeidere, må man undersøke i større omfang og med flere enheter enn denne oppgaven tar for seg.

Gjennomgående i oppgaven har jeg prøvd å tilstrebe at forskningsprosessen skal være *gjennomiktig*, gjennom å beskrive mitt grunnlag og ståsted, samtidig som at prosessen er tilstrebet forklart så detaljert som mulig. I kvalitativ forskning blir det lagt vekt på hvor vidt forskeren kan gjøre rede for fremgangsmåten for prosjektet (Cooper et al., 2014).

Oppgavens indre validitet kan jeg i større grad argumentere for enn dens ytre. Høy indre validitet forutsetter at jeg har god kontroll over mulige bias. Bias handler om hvorvidt undersøkelsesresultatene blir påvirket av systematiske skjevheter, eller feil i gjennomføringen av undersøkelsen. For å tilstrebe høy grad av indre validitet og ivareta kontroll på bias har jeg først, gjennom strategisk og teoretisk utvelging av informanter, tilstrebet å innhente informanter som er relevante for prosjektet. Gjennom intervjuguiden har jeg vært observant med å ikke stille ledende spørsmål. Ved å ikke stille informantene spørsmål som er problemstillingen, men heller spørsmål rundt som kan føre til at de besvarer den, gjør at jeg ikke legger opp til hva de skal svare. Jeg har under intervjuet passet på at det er deres erfaringer som skal komme til syne, og ikke mitt syn på saken. Den semi-strukturerte intervjuguiden har hjulpet meg med dette, og bidratt til at det er informantene selv som har kommet inn på problemstillingen gjennom hva de har svart, men også oppfølgingsspørsmålene har vært viktig. Disse førte til individuell tilpasning som gjorde at deres erfaringer kom enda mer til syne.

Riktig bruk av analysemetode er også viktig for å oppnå høy grad av indre validitet. Denne oppgaven benytter seg av tematisk analyse. Ifølge Johannessen et al. (2018) er dette en fleksibel analysemetode som kan brukes av de fleste som skal utføre kvalitativ analyse. Metoden har ført til at dataene og dets innhold ble analysert og presentert på en oversiktlig måte, hvor jeg fikk mulighet til å sammenligne informantenes erfaringer i saker som handlet om vold mot barn i familier. For å unngå bias er det spesielt viktig at jeg som forsker ikke er forutinntatt eller partisk, da dette kan påvirke alt fra intervjusituasjonen til metodevalg og analyse. En innvendig mot prosjektets indre validitet er at jeg har få informanter, men på den annen side er dette informanter med god kjennskap og erfaring på feltet og de vurderes som kompetente til å belyse oppgavens problemstilling. For høyere grad av indre validitet ville jeg ha inkludert flere enheter i utvalget av barnevernsarbeidere. På grunn av oppgavens begrensninger i både tid og omfang, lot ikke dette seg gjøre.

For at data som kommer frem i et kvalitativt forskningsintervju skal være pålitelig er det også noen kvalifikasjoner som er viktig å se etter hos informantene. Disse handler først og fremst om god kunnskap om emnet, slik jeg har vært inne på. Samtidig som det også er viktig at de ikke har noen motiver for å lyve. Det er til slutt viktig at det tas med flere uavhengige kilder.

Informantene i dette prosjektet jobber alle i det norske barnevernet, og har god kjennskap til saker som omhandler vold mot barn i familier. De har alle en relevant bakgrunn i form av utdanning og erfaring på feltet. Det har heller ikke oppstått noen tegn på at informantene har grunn til å lyve. De kan på ingen måte sanksjoneres for det de sier, og jeg har under hele intervjuet vært interessert i *deres erfaringer*, og ikke hva de burde ha gjort eller hva som egentlig ansees som riktig. Ved å ikke fokusere på selve moralen i det hele, men hva informantene faktisk har erfart i møtene med disse familiene, åpner dette opp for en ærlig og fortrolig samtale mellom informant og forsker. Alle informantene er også uavhengige. De fleste jobber i forskjellige kommuner, og de resterende jobber i forskjellige bydeler. Ingen av informantene har, så vidt jeg er klar over, bekjenskaper eller på noen måte en relasjon til hverandre.

4. En tematisk analyse av barnevernsarbeiderenes erfaringer

I dette kapitlet vil den tematiske analysen vise seg, da kapitlet er delt opp etter kategoriserte funn som kommer frem av analysen. Jeg vil også anvende de teoretiske perspektivene jeg har vært inne på, når jeg analyserer og forklarer funnene. Det er viktig å påpeke at det som kommer frem i dette kapitlet er erfaringer og meninger til de fem barnevernsarbeiderne som jeg har intervjuet.

4.1 Oppdragervold som et minoritetsetnisk fenomen

Den første kategorien jeg vil belyse er hvordan barnevernsarbeiderne snakket om oppdragervold, og at dette virket som et fenomen, som henholdsvis var forbeholdt minoritetsfamiliene. Det kom frem under intervjuene at det er mer krevende å jobbe med saker som omhandler vold mot barn i minoritetsfamilier, enn i lignende saker i etnisk norske familier.

En av informantene hadde en mening om at det som kompliserte samarbeidet med minoritetsfamiliene i sakene som omhandler vold mot barn er *kulturelt betinget*. Hun ordlegger seg på følgende måte:

- Jeg tror det handler mye om hvor vi kommer fra og hvor de kommer fra. Vi har alle forskjellig bakgrunn som definerer oss som mennesker og hva slags syn vi har på barneoppdragelse. Det handler jo på mange måter om hva som er vanlig i den kulturen som er dominerende der vi er fra og er oppvokst. Det ser jeg særlig i saker som omhandler vold i nære relasjoner hvor barna får en ørefik istedenfor irettesettelse verbalt. I hovedsak så skjer dette i minoritetsfamiliene. Ofte er det de foreldrene som ikke har integrert seg godt nok i det norske samfunnet, som utøver vold mot barna sine i oppdragelsessammenheng. Det er viktig at vi snakker med disse foreldrene om hva som er grunnen til at de mener denne type oppdragelse er rett, dersom de mener det. Ofte handler det om deres egne oppvekstvilkår (...)

Det denne barnevernsarbeideren forteller her kan sees i lys av et sosialt konstruksjonistisk syn. Her har vi to aktører; barnevernsarbeideren og minoritetsforeldrene. Begge har hver sin oppfatning om barneoppdragelse.

Hvis man skal se det fra minoritetsforeldrens side, som kommer fra et annet samfunn enn det norske og har et annet inkorporert normsystem enn hva barnevernsarbeideren har: Det har i samfunnet de er vokst opp i, på lik linje med det norske, blitt produsert et normsystem. I normsystemet foreligger det oppfatninger som er tatt for gitt av sosiale aktører som sannheter gjennom en objektiviseringsprosess. Når denne objektive sannheten blir overført og oppfattet som objektive fakta, bestemmer dette konstruksjonen av virkeligheten i det gitte samfunnet. Slik som at det i noen land eksisterer en oppfatning at barneoppdragelse må være autoritær, og hvor det er åpnet for bruk av vold for å iredesette. På denne måten har de en oppfatning av virkeligheten som at det er den "sanne" måten og drive oppdragelse på. Da blir den også "sann" i sine konsekvenser. For partene kan dette forklares ved hjelp av begrepene habitus og kapital i det sosiale rom. På lik linje handler det også om at barnevernsarbeideren har sin habitus som spiller inn på hans eller hennes syn. Ofte er dette samfunnets rådende syn på barn og barneoppdragelse, siden barnevernsarbeideren er en representant for strukturen i samfunnet, og må i så måte jobbe ut ifra denne.

Jeg stilte et oppfølgingsspørsmål til denne informanten; om hun tror at kultur gis en overdreven vekt i samarbeidet mellom barnevernet og minoritetsfamiliene. Dette var hennes svar:

- Det er viktig å anerkjenne forskjellene, samtidig som at det også er noe man ikke kan akseptere. Da tenker jeg på oppdragervold spesielt (...) men det er jo klart at man kan jo legge skylden på dårlig integreringsprosess og lite språkopplæring, og at det *kan* være at andre faktorer som bidrar. I noen tilfeller så kan det være enkelt å skylde på kulturelle forskjeller for å få satt saken i en bås. Her kan nok egne oppfatninger og vurderinger spille en litt for stor rolle, ja.

Her drar informanten opp aspekter ved kulturalisering, og snakker om hvordan hun mener at det fort kan være barnevernsarbeiderens egne oppfatninger som spiller inn på vurderingen,

og at kulturforskjeller blir brukt som en forklaring på problemet i samarbeidet. Hun drar også opp andre mulige årsaker til at foreldrene ikke har innrettet seg etter de norske normene, som dårlig integreringsprosess og språkutfordringer. Ved å kulturalisere problemene på denne måten står man i fare for å overskygge slike faktorer (Rugkåsa et al., 2020). Dermed kan volden bli betegnet som kulturelt betinget og kan være med på å forklare hvorfor oppdragervold blir forklart kulturelt. Slik som en annen informant sa:

- Når vi møter på saker hvor det er vold inne i bildet, ja da tenker vi ganske annerledes på saken når det er minoritetsfamilier eller norske familier med en gang da (...) Jeg opplever at vi oftere, eller faktisk stort sett snakker om oppdragervold i minoritetsfamilier. I de norske familiene er det stort sett aldri nevnt.

Ut ifra Bourdieu kan det informanten svarer utdypes med begrepet *habitus*. Det fremgår som klart at minoritetsforeldrene har en annen habitus enn barnevernsarbeideren. For minoritetsforeldrene er det andre kulturelle betingelser knyttet til barndom enn for barnevernsarbeideren. Her forklarer barnevernsarbeideren hvordan hun skiller på volden mellom familiene, og hvordan de aldri nevner oppdragervold som et fenomen i de etnisk norske familiene. Her viser barnevernsarbeideren hvordan hun automatisk kategoriserer saken i eget hode. Dette kan forklares med bakgrunn i hennes habitus. En annen informant tar opp problemstillingen om hvordan sakene som omhandler vold mot barn i familier får forskjellig utfall:

- Jeg ser ofte en tendens til at når vi forklarer volden som kulturelt betinget, altså at de har en annen kulturell bakgrunn enn norsk, så ender dette oftere med tiltak og veiledning fra vår side. Når det er de samme sakene i hermetegn, i en norsk familie, er det andre faktorer volden blir forklart med. Her er tendensen at vi oftere ender opp med å anmelde foreldrene, enn det vi gjør når vi har definert volden som oppdragervold.

Barnevernsarbeideren sier her at volden mot barna forklares kulturelt, og at når barnevernet gjør dette, ender det oftere opp med å gi foreldrene veiledning og råd. Dette kan tolkes som

en måte å styrke deres kulturelle kapital. Han nevner også at det er et klart skille mellom de som har bodd i landet i en lengre periode, og de som kom hit for kort tid siden.

- Her handler det så klart litt om skjønn, men min oppfatning er at om du har bodd i Norge i 10 år, så er det stor forskjell på hva vi forventer at du skal vite, enn om du kom i fjor.

Dette kan også forklare hvorfor man oftere ender opp med å politianmelde de etnisk norske familiene. Det handler om deres kapital og posisjon i det sosiale rom. De etnisk norske foreldrene burde, og forventes, å mestre de kulturelle kodene og normene som råder i det norske samfunnet. Derfor kan det tenkes at det gis mindre rom for å gi disse veiledning. På samme måte som informantene her tar opp, om minoritetsforeldre som har bodd i landet i 10 år. Det forventes at disse foreldrene har ervervet seg en viss mengde kulturell kapital, slik at de kan mestre disse kulturelle kodene for barn og barneoppdragelse.

Når barnevernsarbeideren åpner opp for dialog for å snakke om hvorfor de mener at vold i oppdragelsen er en nødvendighet, åpner de på samme måte opp for at de kan forklare hvordan deres habitus er formet. På denne måten ser barnevernsarbeideren hvordan foreldrenes erfaringer og opplevelser setter preg på den sosiale interaksjonen. Dette åpner opp for hvordan kulturelle disponenter gjør at man bruker sine opplevelser og erfaringer til å tolke sosiale fenomen forskjellig, både fra person til person, men også mellom generasjoner (Eriksen & Sajjad, 2020). En annen barnevernarbeider som ble intervjuet, kastet lys på dette:

- Jeg som selv kommer fra en annen kultur enn norsk, jeg måtte lære meg å snakke mer om følelser. Det syns jeg var veldig rart. I min kultur så er vi liksom ikke så opptatte av det (...) Det handler mer om å gjøre og handle. Jeg tror det er store forskjeller om du kommer fra en kollektivistisk kultur eller en individualistisk for eksempel.

Her bruker barnevernsarbeideren sin egen habitus til å vise forståelse overfor minoritetsforeldre som kommer fra en individualistisk kultur. Det er store forskjeller på hva foreldre mener er en god barneoppdragelse ut ifra et kollektivistisk ideal og barnevernets

individualistiske syn. For eksempel vil barnets behov ved en kollektivistisk livsform defineres av familien. Ved en individualistisk livsform blir barnets behov definert av flere enn familien, og det er både lover og regler som sørger for at barnets behov blir tilfredsstillende dekket (Holm-Hansen et al., 2007). Når foreldre migrerer fra andre land og kommer til Norge viser denne forskjellen seg i det sosiale rom. De har ikke lenger den samme kulturelle kapitalen de hadde i sitt hjemland. De vil oppleve en nedgang i kulturell kapital. Etter hvert som foreldrene integrerer seg i det norske samfunnet vil denne kapitalen øke, men på den annen side vil deres kulturelle kapital fra det tidligere sosiale miljøet minke. Migrasjon til et nytt samfunn byr på både utfordringer og erfaringer, men disse erfaringene gjør at foreldrene på sikt kan forstå det nye samfunnet bedre. De utvikler nye kulturelle og sosiale rammer, og med dette vil også deres kulturelle kapital i det sosiale rom øke. Denne barnevernsarbeideren har kastet lys på akkurat dette:

- For det handler om å se dem fra der de er. Ikke der hvor jeg er. For da hadde vi ikke hatt en sak på mange måter da. De kommer fra en kultur som mener noe annet om barneoppdragelse enn hva jeg som ansatt i det norske barnevernet mener. Det er viktig for meg å forstå. Derfor tror jeg også at vi ender opp med å forklare volden mot barna som en måte å oppdra de på (...) Da handler det om å vise dem og lære dem hva som gjelder her. Når er vi i Norge. Da må vi faktisk gjøre som Norge sier.

En annen barnevernsarbeider som ble intervjuet snakker også om hvordan de forskjellige kapitalene i det sosiale rom spiller inn på hvordan samarbeidet med familiene går. Både minoritetsfamiliene og i de etnisk norske.

- Jeg tror det handler om klasse og hvor oppdatert du er i samfunnet jeg da (...) For vi merker jo det. De norske familiene som i høyest grad er involvert hos oss er de med dårlig økonomi, lite eller ingen utdanning, og mange har problemer med rus. I minoritetsfamiliene så kan det handle mer om språkvansker, og derfor vanskelig å integrere seg. Samtidig som at dette også gjenspeiler deres økonomiske situasjon. Mange får seg ikke jobb, og da blir økonomien deretter.

Ved dette utsagnet problematiserer barnevernsarbeideren Bourdieus kapitalbegrep i det sosiale rom. I hovedsak den økonomiske kapitalen, samtidig som at det også kan handle om kulturell og sosial kapital. Det ser ut til at foreldrene i familiene som barnevernsarbeideren snakker om sliter med å skaffe seg jobb, og på grunn av lite eller ingen utdanning ikke får tilgang på attraktive arbeidsplasser. Samtidig som at det for minoritetsforeldrene også kan dreie seg om språkvansker, og slik sett blir det vanskelig å skaffe seg jobb. Dette viser seg igjen i deres økonomiske kapital. De som sliter med rus kan også ha vanskeligheter for å opprettholde en sosial kapital, siden rus ofte går ut over relasjoner og nettverk. Ved å kulturalisere problemene og begrunne de som kulturelt betingede, står man i fare for å overse slike faktorer og muligheter for godt forebyggende arbeid (Raugkåsa, Eide & Ylvisaker, 2015). Dette problematiserer denne informanten godt. Det handler ikke bare om kultur, men om posisjonen i det sosiale rom, og deres kapital.

4.2 Språklige barrierer

Denne kategorien tar for seg hvordan språk kan virke både hemmende for samhandlingen mellom barnevernsarbeideren og familien. Hemmende i den forstand at man ikke forstår minoritetsfamiliene i en språklig sammenheng.

Majoriteten av informantene sa at de hadde erfaringer med at språk ofte blir en barriere når de samhandler med minoritetsfamiliene, sammenlignet med de etnisk norske familiene. En informant sa som følger:

- Kommer jeg inn til en norsk familie så kan vi snakke fritt med disse om hva saken gjelder, og de forstår hva jeg sier stort sett. Når jeg kommer inn døra hos en minoritetsfamilie som snakker dårlig norsk, er det vanskelig å få til den samme samhandlingen. Man kan jo bruke tolk, men også dette påvirker samhandlingen. Dette gjør nok at sakene som handler om minoritetsfamilier sees på som ekstra vanskelige også. Samtidig så merker jeg at de ikke klarer å komme seg inn i det norske samfunnet, fordi de ikke kan språket. Jeg tror nok det er derfor de også ikke alltid skjønner at vold ikke er bra når man skal oppdra barna sine (...) De har på mange måter ingen forutsetning for å forstå det heller. For der de kommer fra er det ofte helt vanlig.

Denne informanten problematiserer hvordan språket spiller inn på minoritetsforeldres kulturelle kapital. Når de ikke mestrer språket, vil de heller ikke komme seg inn i og bli en del av det norske samfunnet. Dette medfører at det blir vanskelig å lære seg de kulturelle kodene for barn og oppdragelse. Samtidig blir de nærmest tvunget til å bruke sin habitus til alt de gjør. Når de møter barnevernsarbeideren som på flere vis kan være med på å sette deres virkelighetsoppfatning under tvil, kan man forståelig komme i forsvarsmodus. Slik som en annen informant har erfart:

- Det er stort sett mer krevende å komme inn i en minoritetsfamilie. For å ta et eksempel: Jeg og en kollega kom inn til en pakistansk familie, hvor det var mistanke om at far var voldelig og kontrollerende ovenfor mor, men også sine barn. Vi forklarer han at det er kommet inn en bekymringsmelding og litt rundt dette. Han reagerer med sinne, og mener det er "de andre som mener jeg er feil, det er dem som er feil. Jeg vet hvordan jeg skal oppdra mine barn". Vi prøvde å forklare han at vi ønsket det beste for barna, og at det var derfor vi var der. Han stod fast ved at det gjorde vi ikke, og var bare ute etter å ha makt. Når vi møter på slike konflikter kjenner jeg at jeg synes det er vanskelig. For vi får ikke gjort jobben vår, og ender heller med å belære dem i hvordan barnevernet fungerer. Her gikk det nok mye på at han ikke forstod hva vi sa, og derfor ikke skjønnte hva vi gjorde der.

Her ser vi en far i opposisjon til barnevernsarbeideren. Han har tydelig en oppfatning om at det norske barnevernet kun bedriver maktutøvelse, og ikke er ute etter barnas beste.

Barnevernsarbeideren prøvde å forklare faren hvordan barnevernet egentlig fungerer. I den sammenlignede studien til Križ og Skivenes (2010) tas det opp at utfordringene i forhold til arbeid med minoritetsfamiliene, er kulturforskjellene. Dette er også noe denne informanten problematiserer. For denne barnevernsarbeideren sees det på som ekstra krevende å skulle ta stilling til de sakene hvor det er snakk om kulturforskjeller. Informanten forklarer videre hvordan hun opplevde et møte med en minoritetsfamilie av pakistansk opphav.

Utfordringene her bunnet også tydelig i kulturforskjeller. Informanten forteller videre:

- I slike situasjoner så tenker jeg at det ofte blir kulturelle forklaringer bak volden. Både fordi vi har behov for å kategorisere saken, men også fordi de er vanskeligere enn de norske familiene ofte.

Her forklarer barnevernsarbeideren at hennes erfaring er at minoritetsfamilier som regel er vanskeligere enn etnisk norske familier. Dette med bakgrunn i kultur og at mangel på språkkunnskaper gjør det vanskelig å kommunisere. Dette kan sees i lys av Rugkåsa et al. (2020) og hvordan man ender opp med å kulturalisere problemene for institusjonelle formål. Med det mener jeg at når barnevernsarbeideren skal kategorisere sakene, gjør de dette for å effektivisere saksgangen. Slik som en annen informant forklarer:

- Vi har ofte dårlig tid, og lite ressurser. Vi må sette saken i bås, for å utarbeide tiltak. Ofte blir disse ganske generelle. Når det er snakk om vold i minoritetsfamilier, hvor foreldrene snakker dårlig norsk, så hender det at jeg ikke får utforsket roten til problemet godt nok, føler jeg i alle fall. Men jeg må sette saken en plass, jeg har ikke tid til annet (...)

Her forteller barnevernsarbeideren at det kreves at hun setter saken i en kategori, slik at hun effektivt kan gå videre til neste sak. Slik sett kan mangel på tid og ressurser i barnevernet føre til en kulturalisering av familiens problemer, ved at andre faktorer kan bli oversett siden kultur tok en for stor plass i vurderingen.

En annen informant forteller om den ene gangen hun har opplevd å definere volden mot barna som oppdragervold i en etnisk norsk familie.

- Jeg husker jeg ble sjokka. Han var helt norsk, høyt utdannet med bra jobb, med blondt hår, blå øyne og ganske ung. Der stod han altså og sa at han synes det var riktig å slå barna sine hvis de ikke oppførte seg. Han snakket godt for seg, selv om det han sa ikke gjorde han godt akkurat.

Informanten er tydelig sjokkert over at en mann med samme kulturelle bakgrunn som henne, kunne ha et slikt syn på barneoppdragelse. Dette er et eksempel på hvordan vår

habitus former våre tanker om andre: Hvor denne mannens kulturelle bakgrunn gis en stor betydning for å forklare hvorfor barnevernsarbeideren er sjokkert over hans holdninger.

Informanten tilføyer ytterligere:

- Jeg må ærlig innrømme at hvis han ikke hadde sagt dette selv, og bevisene ikke hadde vært til stede. Nei, da tror jeg ikke at jeg i min villeste fantasi hadde trodd det om han.

Her gis hans nordiske utseende, kulturelle bakgrunn og jobb en stor betydning. Vi kan forklare dette ut ifra et sosialkonstruksjonistisk syn, hvor det antas at faren også har barnevernsarbeiderens syn på hva som er rett barneoppdragelse. Det blir tatt for gitt. Man kan anta at barnevernsarbeideren og faren har så og si samme plass i det sosiale rom. Begge parter er etnisk norske, som fører til at det kan antas at de har en relativt høy kulturell kapital i Norge. Samtidig har de begge jobber, som er relativt godt betalt. Dette gir dem også økonomisk kapital. Den sosiale kapitalen kan jeg ikke uttale meg ut ifra data som fremkommer. Det er imidlertid tydelig at denne farens posisjon i det sosiale rom hadde påvirkning på hvordan barnevernsarbeideren møtte han. Dette er et eksempel hvor kultur også blir ilagt for stor vekt.

4.3 Oss og dem

Jeg merket meg under intervjuene at informantene ofte la vekt på *de andre*, og deres forskjellighet fra *oss*, når de skulle snakke om minoritetsfamiliene. Men ikke når de snakket om de etnisk norske familiene. Slik som at minoritetsfamiliene stod i en opposisjon til resten av befolkningen for øvrig. En informant sa følgende:

- Jeg opplever for eksempel at med minoritetsfamilier så snakker vi ofte om volden som betinget av deres kultur. Fordi *de* har et annet syn enn *oss* på oppdragelse, men også på forskjellen på kvinner og menn. Derfor opplever jeg at vi oftere går inn med veiledende tiltak i disse familiene. Mens i norske familier så snakker vi om helt andre faktorer, som økonomi, rusmisbruk eller psykiske lidelser hos foreldrene.

Her bruker barnevernsarbeideren sin habitus til å forklare hvordan minoritetsfamiliene har en annen oppfatning av barneoppdragelse enn oss. Ut ifra et sosialkonstruksjonistisk ståsted bekrefter og reproducerer denne barnevernsarbeideren holdninger gjennom språket om at de med minoritetsbakgrunn er så forskjellige fra oss *andre*. Hun tar for gitt at det også her kan dreie seg om de samme faktorene som for de etnisk norske familiene. Hos de etnisk norske familiene snakker hun om at det kan handle om deres posisjon i det sosiale rom og deres totale kapitalmengde som kan være avgjørende for hvorfor de utøver vold mot sine barn. Samtidig tar også denne informanten opp aspekter ved kulturalisering: Hvor det hos minoritetsforeldrene handler om kultur, men hos de etnisk norske foreldrene så dreier det seg om andre faktorer. Her begrunner barnevernsarbeideren minoritetsforeldrenes problemer med kultur. Dette gjør at de står i fare for å overse andre faktorer (Rugkåsa et al., 2020), som det virker som at de i større grad klarer å avdekke hos de etnisk norske familiene. Denne informanten fikk et oppfølgingsspørsmål om hva hun synes var mest krevende når hun arbeidet med forskjeller.

- Det er jo nettopp forskjellene det da. Nei da, men på en måte jo da. Fordi de kan ha en helt annen oppfatning av hvordan de skal oppdra sine barn sant (...) også kommer jeg der og nærmest forteller de at den er feil. For meg er det jo *helt* klart at man ikke slår barna sine. For dem er det annerledes, og det må jeg ofte ta meg selv i. Gi dem aksept for deres syn, samtidig som at jeg virkelig ikke er enig.

Ut ifra et sosialkonstruksjonistisk syn tar barnevernsarbeideren opp hvordan begge partene, både han og minoritetsforeldrene, har hvert sitt syn på barn og oppdragelse. Barnevernsarbeideren tar på sin side det for gitt at hans syn, eller barnevernets overordnede syn, er det korrekte. På den andre siden er minoritetsforeldrene av en annen oppfatning, som for dem fremstår som sann. På begge sider kan vi snakke om hvordan den objektive sannhet blir til den subjektive sannhet gjennom språket og den kulturelle konteksten de inngår i. For barnevernsarbeideren har sitt syn, og sin habitus. Denne er avhengig av hvilken kulturell kontekst han kommer fra. For minoritetsforeldrene, som kommer fra en annen kulturell kontekst, kan deres habitus være formet av andre objektive sannheter om barn og barndom. Deres habitus blir reproduisert gjennom språket og slik sett blir den en del av deres subjektive sannhet. Habitus lar seg ikke umiddelbart endre (Aakvaag, 2008). Dette tar også

barnevernsarbeideren opp, og hvordan han må gi dem aksept for at de kan tenke som de gjør. Selv om hans egen virkelighetsoppfatning er en annen, og han på mange måter tar for gitt sin oppfatning som den rette. En annen informant tar opp følgende:

- Du kan jo si at vi må ta hensyn til deres kultur, og ikke bare gå rett inn med den tanken om at vi vet best (...) På den annen side da, så må de følge de normer og regler som foreligger her i Norge. Vi kan ikke gi dem lov til å bedrive oppdragervold, selv om det er en del av deres kultur.

Denne informanten tar også opp hvordan volden kategoriseres som oppdragervold, og hun forbinder dette med kultur, og *deres* kultur spesielt. Hun viser også en viss forståelse for at deres habitus kan være annerledes enn hennes, men hun tar for gitt at det er hennes eller samfunnets rådende syn på barn og barndom som er den rette. Samtidig tar hun for gitt at oppdragervolden er en del av *deres* kultur. Dette er et utslag av kulturalisering og hvordan kultur gis overdreven vekt i forklaring av sosiale problemer. En annen informant tar opp en annen problemstilling når hun snakker om *de andre*:

- Jeg opplever ofte at når det er snakk om de familiene fra andre kulturer enn våres, og vi fortære drar konklusjoner mot at kultur kan være forklaring på hvorfor volden blir brukt i oppdragelsessammenheng (...) at de andre (minoritetsforlderene) får mer "slækk" enn de norske foreldrene. Vi tar nok for mye hensyn til *deres* kultur, og gir de større grad mulighet til å rette opp i sine feil, enn i de norske familiene. Der forventer vi at de skal vite, og dermed ser vi mer alvorlig på saken.

Her forklarer informanten at hun mener barnevernet er *for* kultursensitive og at dette fører til en diskriminerende praksis for de etnisk norske familiene, som det synes og forventes mer av. Her kan Rugkåsa et al. (2020) bidra til å forklare hvordan det å være for kultursensitive om *de andre* fører til kulturalisering, og på så måte til en diskriminerende praksis (Rugkåsa et al., 2020). Ut ifra et subjektivistisk syn på saken handler barnevernsarbeideren ut ifra en sannhet om at alle etnisk norske foreldre vet hva som er den dominerende oppdragelsesstilen i Norge: I den forstand at disse foreldrene blir sanksjonert i større grad enn minoritetsfamiliene for vold mot barn. Man kan anta at barnevernsarbeideren tenker at

de etnisk norske, og som er mest lik seg selv, burde ha den samme habitusen, og derfor forutsetninger til å vite hva som er lov og ikke når det gjelder barneoppdragelse i Norge. Neste informant forklarer hvordan hun mener at fokuset på *oss* og *dem* påvirker samhandlingen mellom minoritetsfamiliene og barnevernet:

- Jeg tror at måten vi underbevisst fokuserer på forskjellene mellom oss, fører til at vi lettere kan forklare volden mot barna som kulturelt i minoritetsfamiliene, kontra de norske, ja. På en annen måte så syns jeg også at samhandlingen med minoritetsfamiliene kan være preget av at de også fokuserer på forskjellene, og blir opptatte av å forsvare sin kultur og sitt opprinnelsesland. Dette fører til en barriere mellom oss, som ikke er lett å bryte seg gjennom.

Denne informanten tar opp hvordan begge parter har en forutinntatt sannhet om *den andre*. Dette kompliserer igjen samhandlingen mellom barnevernsarbeideren og minoritetsfamilien, siden dette går begge veier. Hun forklarer også aspekter ved kulturalisering og hvordan fokuset ligger på forskjellene, som fører til en barriere mellom henne og minoritetsfamilien. Hun forteller også om hvordan hun føler på maktforholdet som barnevernsarbeider:

- Det blir jo et veldig skjevt maktforhold mellom oss og klientene, uansett bakgrunn. Men hvis jeg skal sammenligne med de etnisk norske familiene, så er det kanskje enda skjevare med minoritetsfamiliene. De har som regel også en oppfatning av oss som autoritære, og ofte er de veldig redde for at vi kommer til å ta barna deres. De vet ikke hvordan barnevernet fungerer, og det skremmer dem nok.

Barnevernsarbeideren snakker om hvordan det er et skjevt maktforhold mellom henne og foreldrene som er innblandet med barnevernet, uansett kulturell bakgrunn. Dette kan forklares ut ifra Bourdieus former for kapital. Først og fremst handler det om økonomisk kapital. Barn i barnevernet vokser i større grad opp fattig enn andre barn (Holm-Hansen et al., 2007), som vil si at foreldrenes økonomiske kapital i det sosiale rom er under barnevernsarbeideren sitt. At den økonomiske kapitalen til foreldrene er lav, trenger ikke nødvendigvis å påvirke deres sosiale og kulturelle kapital (Aakvaag, 2008). Men ofte, som

flere av informantene har tatt opp, sliter foreldrene med rus eller andre former for psykiske lidelser som kan medføre at deres sosiale nettverk er svekket eller ikke-eksisterende. Dette påvirker deres sosiale kapital i det sosiale rom, og kan igjen forsterke maktforholdet mellom disse foreldrene og barnevernsarbeideren. Barnevernsarbeideren representerer en stor og sterk struktur; nemlig det norske barnevernet. Mot en aktør i en allerede marginalisert posisjon, blir det vanskelig å komme seg unna et skjevt maktforhold. Når det er snakk om minoritetsforeldrene snakker informanten om at maktforholdet er enda skjevare. Dette kan forklares ut ifra deres kulturelle kapital. Når de i tillegg ikke mestrer språket eller de kulturelle kodene som er rådende i det norske samfunn, kan dette føre til at samhandlingen og samarbeidet med det norske barnevernet som struktur, blir enda mer komplisert og skummelt for den enkelte aktør.

I denne kategorien har jeg prøvd å belyse hvordan barnevernsarbeiderne skiller mellom seg selv og *de andre*. Når det er snakk om "de andre", så menes minoritetsfamiliene. Kulturell bakgrunn brukes for å skille mellom oss og dem. På denne måten kan det virke som om man ser helt andre problemer hos de som er mer lik oss (barnevernsarbeideren) enn de som er mer ulike (minoritetsforeldrene).

4.4 Økonomiske forskjeller

Isdal (2018) tar opp at økonomisk skjevhet kan frembringe vold. Det kan føre til frustrasjon over å ikke strekke til og at man lar denne frustrasjonen gå utover andre, som regel de man står nærmest. Samtidig tar Isdal opp at dårlig økonomi kan kobles opp mot kriminalitet og at dette også kan frembringe vold for å oppnå det man ønsker. Jeg ønsker i dette avsnittet å se hva informantene har svart om økonomiske forskjeller og tolke dette ut ifra Bourdieus økonomiske kapital i det sosiale rom.

En av informantene tar opp sine erfaringer på følgende måte:

- Vi ser jo at i saker der hvor foreldrene har dårlig råd og kanskje bare har inntekt fra NAV, at de er frustrerte. Dette kan i noen tilfeller gå utover barna og vi ser en klar sammenheng mellom vold og dårlig økonomi. Dette gjelder både i norske og minoritetsfamilier.

Her tar informanten opp hvordan foreldrenes økonomiske kapital i det sosiale rom kan være med å påvirke hvorvidt de utøver vold mot barna sine. Isdal (2018) mener at økonomisk skjevhet er et eksempel på hvordan samfunnets organisering kan frembringe vold. Ut ifra Bourdieu vil dette si at deres økonomiske kapital fører til at deres posisjon i det sosiale rom blir svekket. Samtidig så kan det være at deres sosiale kapital også er svekket, når man ikke kommer seg ut i arbeid og møter andre mennesker på daglig basis. Den lave økonomiske og sosiale kapitalen fører med seg en ressurs svak posisjon i samfunnet. I tillegg nevner en annen informant hvordan utdanning og språk har innvirkning på deres posisjon i samfunnet. Dette mener informanten fører med seg økonomiske forskjeller mellom familiene i barnevernet og de andre.

- De fleste foreldrene i barnevernet har lite utdanning, og mange har derfor dårlige betalte jobber. Dette gjelder gjengs over uansett kulturell bakgrunn. Men, det er jo klart at minoritetsforeldrene, ofte de som er førstegangsinnvandrere, har dårligere utdanning og derav dårligere betalte jobber enn majoriteten i samfunnet. Mange får seg heller ikke jobb. Dette henger som regel sammen med dårlig språkforståelse. I de sakene hvor det foregår vold mot barna ser jeg at de opplever frustrasjon over situasjonen. Dette går nok både på det økonomiske, men også på det sosiale. De har ofte et lite nettverk, og i tillegg så forstår de seg ikke på vår kultur. Dette gir dårlig grobunn for å sette seg inn i norske normer om barndom.

Informanten tar indirekte opp Bourdieus former for kapital. Han viser hvordan disse henger sammen, og hvordan et dårlig økonomisk utgangspunkt kan føre med seg problemer videre i samhandlingen. Det starter med den viktigste formen for kapital, som er økonomisk kapital (Aakvaag, 2008). Når denne økonomiske kapitalen er svekket, får det ringvirkninger for den sosiale, men også kulturelle kapitalen. Som informanten sier er det mange som ikke får seg jobb, og de kommer seg derav lite ut av husets fire vegger. Det sosiale nettverket blir derfor vanskelig å utvide, og skillet mellom den etnisk norske familien og minoritetsfamilien i form av sosial kapital blir stor. Samtidig vil heller ikke forståelsen av kulturen og normene som gjelder i Norge utvides dersom man ikke kommer seg ut og får sosialisert seg med andre mennesker. Det kulturelle ståstedet blir således dominerende. Dette fører igjen med seg at

det også er store skiller i kulturell kapital mellom de etnisk norske familiene og minoritetsfamiliene. Kapital er makt (Aakvaag, 2008), i alle former. Men som Bourdieu påpeker, er økonomi den kapitalen som fører med seg mest. Slik som en informant påpekte:

- Vi hadde en sak, det var en eldre velstående norsk mann. Han hadde det mildt sagt stabilt og godt økonomisk. Det var mistanke om vold mot et av barna hans, som på tiden var 6 år. Han opplevdes veldig arrogant, nesten litt udødelig om jeg kan si det på den måten. Vi fikk aldri samtykke til noe av han. Vi fant heller aldri ut av om det var noe som hadde foregått der, men jeg hadde sterke mistanker som jeg aldri fikk bekreftet (...)

Informanten indikerer her at hun mente mannen hadde noe å skjule og at hun trodde han hadde utøvd vold mot barna sine. Siden det var mangel på bevis, måtte saken henlegges. Hun indikerer også her at det kunne ha *noe* med økonomi å gjøre. Samtidig som hun også tar opp hans kulturelle bakgrunn når hun skal presentere han. Hun tar også opp forskjellene mellom familiene når det kommer til samtykke. Også her gjøres det kulturelle og økonomiske til viktige punkter i samhandlingen mellom foreldrene og barnevernsarbeideren.

- Jeg blir ofte overrasket over hva minoritetsfamiliene, som ofte snakker dårlig norsk, de har dårlig økonomi og generelt dårligere stilt i samfunnet enn mange andre (...) men de har så lett for å samtykke til alt. Jeg vet ikke om de helt skjønner alltid hva de samtykker til. Jeg blir ofte glad om de sier nei til samtykke, for da har de kanskje forstått (...) De norske familiene samtykker i mye mindre grad.

Denne informanten tar opp at minoritetsfamiliene, etter hennes mening, ofte er dårligere stilt i det sosiale rom enn mange andre, særlig økonomisk. Det blir nevnt at disse familiene oftere samtykker til at barnevernet kan gjennomføre undersøkelser. Dette kan kobles opp mot kapital og makt, og hvordan barnevernsarbeideren har en makt over minoritetsforeldrene. Ved lite økonomisk, sosial og kulturell kapital får disse automatisk en marginalisert posisjon i det sosiale rom, eller samfunnet som vi også kan si. Når man kjemper en sak mot en så stor struktur som det norske barnevernet er, blir det store

forskjeller i maktforholdet mellom partene. Særlig om man kommer fra kulturer hvor staten har mye makt, kan det å samtykke sees på som den eneste mulige måten å komme seg ut av situasjonen på. De etnisk norske familiene har på den annen side et helt annet forhold til staten, og vet kanskje mer hva sin rett er og ikke. Da blir det ikke et like stort gap i maktforholdet. Selv om barnevernsarbeideren alltid vil ha makt over den enkelte forelder. Uansett kulturell bakgrunn, økonomi eller posisjon i det sosiale rom.

5. Diskusjon av funn opp mot problemstilling

I dette kapitlet kommer jeg til å diskutere funn som kom frem i forrige kapittel opp mot tidligere forskning og oppgavens teoretiske perspektiver. Jeg har allerede begynt med å diskutere funnene gjennomgående i forrige kapittel opp mot de teoretiske perspektivene. Det vil jeg fortsette med i dette kapitlet, når jeg drøfter funnene opp mot problemstillingen.

Kategoriene som fremkom av analysen belyser aspekter som kom frem under intervjuene, og skal samlet svare på oppgavens problemstilling. Det som kommer frem er de fem informantenes erfaringer, og deres erfaringer vil bli sett i lys av tidligere forskning på feltet for å forsøke å sette deres erfaringer i en faglig sammenheng.

5.1 Forestillinger om kultur farger hvordan vold mot barn fortolkes

I første kategori tar jeg opp hvordan informantene tok opp begrepet oppdragervold som et minoritetsetnisk fenomen. Ut ifra et sosialkonstruksjonistisk syn er man opptatt av å forklare de sosiale prosessene som ligger til grunn for at et fenomen forstås på måten det gjør (Aakvaag, 2008). Derfor ønsker jeg å belyse, gjennom forskningen jeg har presentert innledningsvis, hvordan dette synet *kan* ha blitt til. Sosialkonstruksjonismen tar også opp hvordan vår kulturelle og historiske bakgrunn kan påvirke hvordan vi ser på for eksempel barneoppdragelse. I dette tilfelle tar barnevernsarbeideren opp at *de andre* har et annet syn på barn og oppdragelse og at de derfor sannsynligvis er mer i stand til å bruke vold i oppdragelsen enn hva etnisk norske foreldre er. Vold mot barn i familier forekommer, uavhengig av etnisitet, men det ser ut til at volden kategoriseres annerledes i minoritetsfamilier kontra i etnisk norske familier. Bredal (2009) tar opp hvordan man overgeneraliserer kultur når det kommer til både vold og ekstrem kontroll av barn. I denne forbindelse tar hun særlig opp tvangsekteskap. Dette er en hevdet kulturell tradisjon, som slik sett kjører over individets egne meninger og alt som har med frivillighet å gjøre. Det er en polarisert debatt, hvor motparten hevder at tvangsekteskap ikke har noe med kultur å gjøre, men at det dreier seg om helt spesielle unntak. Motparten hevder at det heller handler om en *ukultur* i motsetning til kultur. Gruppene som blir utsatt for overgeneralisering vil føle seg avmektige. Barnevernsarbeideren har en enorm

definisjonsmakt. Det er ikke slik at *alle* med en gitt kulturell bakgrunn gifter bort døtrene sine. Men det blir på den annen side feil å si at det ikke skjer også. Det oppleves som umulig å skulle være *litt enig i at det handler om kultur*. Det fremstår som nødvendig at vi skal benekte enhver kulturforklaring på den ene siden av debatten, men da står vi i fare for å bagatellisere tvangsekteskap og beslektede overgrep mener Bredal. På denne måten er det vanskelig for barnevernsarbeideren å vite *når* kultur er relevant og ikke. På lik linje med tvangsekteskap kan vi diskutere oppdragervold. For slik informantene tar opp i intervjuene, blir også kultur ilagt stor vekt når man skal forklare hvorfor volden mot barna i minoritetsfamilier skjer. Her kommer barnevernsarbeiderens definisjonsmakt inn igjen. For det blir til syvende og sist deres oppfatning av saken, og deres fremstilling av den, som legger føringer for hvordan saken blir behandlet. Bredal (2009) mener det blir en vanskelig debatt, for noen av grunnene til at volden skjer *kan* være kulturelt betinget. Som for eksempel hvordan foreldrene selv er vokst opp, med en annen kulturell bakgrunn og i et land med et annet syn på barn og barndom. På den annen side er det ikke slik at *alle* som kommer fra lik kultur, med lik oppvekst, bruker vold i oppdragelsen av sine barn. Det er dog vanskelig å skulle argumentere for at kultur ikke har noen som helst forklaring på hvorfor volden i oppdragelsessammenheng skjer. Samtidig som det også er mange andre faktorer som kan være relevante. Andre faktorer kan være familiens økonomiske forhold og ressurser: *Kommer ikke foreldrene seg ut i jobb? Har dette noe med at de ikke snakker språket godt nok? Hindrer dette foreldrene i å integrere seg, og på den måten forstå norske normer og regler om barn og barndom?* Når disse faktorene blir overskygget av kulturforklaringer, står barnevernsarbeideren i fare for å kulturalisere familiens problemer (Rugkåsa et al., 2020). Slik informantene forklarer i intervjuene, kan det tyde på at denne kulturaliseringen skjer i noen saker.

Som en fortsettelse på forrige avsnitt kan vi se på hvorfor informantene ender med å kulturalisere volden mot barna. Slik som flere informanter sa, så må de på mange måter sette saken i en bås, og de må også ta hensyn til kultur og forskjeller. I fagartikkelen til Ben-Ari og Strier (2010) hevder de at kultursensitivitet er et verktøy for institusjonelle formål. Rugkåsa et al. (2020) tar også opp hvordan kultursensitivitet oppfattes som et verktøy for å kunne effektivisere arbeidet med minoritetsklinter. For å handle kultursensitivt må vi inneha kulturkompetanse. Denne forestillingen om at man har kompetanse om andre

mennesker, kan i så måte føre til at de objektiveres, og kun oppfattes som representanter for en kulturell kategori. Dette er tilfellet for informantene i denne oppgaven, som definerte de med annen kulturell bakgrunn enn dem selv for *de andre*. Det kom også frem i hvordan sakene får forskjellig utfall, med bakgrunn i kulturelle forskjeller. For hva med barna i disse sakene? De har opplevd vold fra en eller begge foreldre uansett årsak. Om det er med bakgrunn i psykisk sykdom eller kultur, så har barna likevel måttet lide. Sett fra denne siden kan man i verste fall snakke om at kulturalisering av volden som en bakdør til rasisme ovenfor barna (Rugkåsa et al., 2020); hvor de får en annen behandling av det norske barnevernet enn hva de etnisk norske får. Slik som flertallet av informantene påpekte, endte det i større grad med å politianmelde de etnisk norske foreldrene for vold, enn minoritetsforeldrene. Når foreldrene blir anmeldt vil de også bli fratatt barna sine, og barna får som regel nye hjem. Når det for minoritetsfamilien kun blir iverksatt forebyggende tiltak, fører dette også til at barna må bli igjen hos sine foreldre. Barnas beste er i mange tilfeller å få bli hos sine biologiske foreldre, men når det er snakk om vold, stiller saken seg annerledes (Eriksen & Sajjad, 2020). Det er i så måte jeg mener at ved å handle kultursensitivt, kan vi stå i fare for at minoritetsbarna får en dårligere behandling og oppfølging av det norske barnevernet enn hva de etnisk norske barna får.

I de foregående avsnittene kan vi se hvordan barnevernsarbeiderens makt kommer til syne. Den kan være tilslørt, samtidig som at begge parter er klar over at barnevernet har mandat til å ta over omsorgen for et barn, dersom de mener dette er til det beste for barnet. Barnevernsarbeideren som profesjonsutøver har makt i kraft av sin rolle og kontroll over ressurser (Eriksen & Sajjad, 2020). De har makten til å definere familiens problemer og behov. Maktperspektivet gjør seg spesielt gjeldende i samhandling med minoritetsfamilien, fordi de allerede har en marginalisert posisjon, sammenlignet med resten av befolkningen (Rugkåsa et al., 2020). I møte med barnevernet som en byråkratisk organisasjon kan enhver føle seg avmektige, og det vil alltid være et skjevt maktforhold mellom barnevernsarbeideren og foreldrene. Maktforholdet blir ytterligere forsterket i samhandling med minoritetsfamiliene. Slik det kommer frem av analysen, har de ofte en manglende forståelse av det norske barnevernet. Flere har språkproblemer og sliter med å forstå de kulturelle referanserammer for barn og oppdragelse. En byråkratisk organisasjon kan i seg selv virke skremmende, men når du i tillegg ikke har verken kulturell eller sosial kapital i

nærheten av motparten, vil den nok kunne virke enda mer skremmende. Fylkesnes et al. (2015) mener at denne frykten for barnevernet kan føre til et enda skjevare maktforhold. Det blir argumentert for at man skal være sensitiv ovenfor disse klientene. På den annen side kan det bli problematisk å forstå maktforholdet på denne måten. For denne forståelsen legger til grunn at frykten kommer av kunnskapsmangel, rykter og misforståelser. Ved å ha et slikt syn på klientene, står de i fare for å bli oppfattet som mangelfulle. Slik kommer det også frem i analysen; hvordan de defineres som ekstra krevende på grunn av manglende forståelse av norske normer for barn og barndom, men også for samfunnet generelt. De skårer lavere på alle tre former for kapital i det sosiale rom. Barnevernsarbeideren ser ikke ut til å ta høyde for at de muligens har en høyere sosial og kulturell kapital i landet de kommer fra. Volden mot barna kan ikke aksepteres, men deres kulturelle referanseramme kan det, uten at den gis overdreven betydning. For slik analysen viser, tyder det på at den gjøres relevant for å forklare hvorfor minoritetsklientene både er vanskeligere klienter og hvordan deres kultur kan virke inn på om de bedriver oppdragervold eller ikke. Jeg tror nok at i bunnen har barnevernsarbeideren et ståsted om å være sensitiv og ikke kulturalisere minoritetsfamiliens problemer, men likevel ser det ut til at dette skjer ved flere anledninger. Ved å gjøre kultur relevant for begrunnelsen av familiens problemer, opprettholder barnevernsarbeideren stereotyper om minoritetsfamiliens kultur og deres former for oppdragelse. Ut ifra et sosialkonstruksjonistisk syn kan vi at det opprettholdes gjennom språket, og til slutt blir en generalisert oppfatning som blir oppfattet som en sannhet.

5.2 Myter og forestillinger om "de andre"

Gjennomgående i de kategorier som analysen har kommet frem til, så bærer de alle preg av et felles aspekt; *forskjeller*. Hvorfor gjøres disse forskjellene så markante i samhandlingen mellom barnevernet og minoritetsforeldrene spesielt? Det var ifølge de fem informantene størst utfordringer der hvor det i tillegg til å være forskjeller i grad av sosial og økonomisk kapital, var forskjeller i den kulturelle kapitalen: Altså i de tilfellene hvor foreldrene hadde en minoritetsbakgrunn. Ut ifra et sosialkonstruksjonistisk perspektiv reproducerer vi det normsystemet som er produsert av sosiale aktører, og gjennom en objektiviseringsprosess blir disse tatt for gitt som en sannhet (Aakvaag, 2008). For hver gang kulturforskjellene blir gitt for stor plass og mening i samhandlingen, vil de gang på gang reproduceres og til slutt bli tatt som gitt for å være en sannhet. Barnevernsarbeideren, så vel som minoritetsklientene,

bekrefter forståelsen av hverandre gjennom språket og måten de prater om hverandre på. Rapporten til Berg & Paulsen (2015) viser til hvordan myter og feiloppfatninger av det norske barnevernet skaper avstand mellom barnevernet og minoritetsbefolkningen. Også i denne rapporten fremkommer det at utfordringene med samhandlingen i all hovedsak er kulturforskjeller. Berg & Paulsen (2015) tar også opp hvordan media presenterer barnevernet for å være ute etter minoritetsfamiliene og at det er dette som setter standarden for samhandlingen. Allerede før samhandlingen har startet, kan minoritetsforeldrene ha bygget opp en mur som gjør det vanskelig for barnevernet å trenge igjennom. Slik sett kan det være at det er denne muren som gjør samhandlingen med minoritetsforeldrene vanskeligere enn ved samhandlingen med etnisk norske foreldre. Da bunner utfordringene i reproduserte myter og feiloppfatninger, som gjennom en objektiviseringsprosess blir sett på som en sannhet. På ene siden blir minoritetsklientene oppfattet som vanskelige på grunn av kulturelle forskjeller, mens de etnisk norske klientene blir oppfattet som avvik fra standarden dersom det for eksempel fremkommer at de bedriver oppdragervold. Slik som en informant påpekte, ble hun "helt sjokka" da en etnisk norsk mann snakket åpent om hvordan han slo barna sine hvis de ikke oppførte seg i tråd med hans ønsker. Denne informanten bekreftet at hun har en oppfatning om at etnisk norske i utgangspunktet ikke bedriver oppdragervold, samtidig som hun på den andre siden har en oppfatning om at de med minoritetsbakgrunn i større grad gjør det. Dette kan føre til at man på den ene siden overser volden mot barna hos de etnisk norske familiene, eller årsaken til den. På den andre siden står man i fare for å kun se kultur som eneste årsaken til volden mot barna i minoritetsfamilier. Familiens problemer blir dermed kulturalisert, og det kan få fatale konsekvenser for barna. Slik som en annen informant påpekte, endte det oftere med politianmeldelse av de etnisk norske foreldrene som hadde utøvd vold mot sine barn, enn minoritetsforeldrene. Dette skiller på om barna får bli igjen hos sine foreldre eller ikke. Som igjen medfører at de etnisk norske mister sine biologiske foreldre samtidig som barna med minoritetsbakgrunn blir igjen hos dem, ifølge informantenes oppfatninger. Slik som en informant påpeker, er ofte skaden gjort i relasjonen mellom barn og forelder, uansett om de blir veiledet til at de ikke kan utøve vold for å få barna til å oppføre seg. Samtidig sier hun også at så lenge foreldrene har vist at de har endret oppdragelsesmønster, så får barna som regel bli igjen. Dette er problematisk. Det er først og fremst en forskjellsbehandling som

bunner ut i kulturforskjeller, men det kan også være en måte å fraskrive seg ansvar fra barnevernet side. I dets ytterste konsekvens sviktes minoritetsbarna.

Når det handler om barn i etnisk norske familier, var forklaringen på volden andre årsaker enn kultur. Forklaringen var gjerne rus, ressurssvakheter eller psykisk uhelse hos foreldrene. Gjennom analysen og i analysekapittelet har jeg prøvd å forklare dette med Bourdieus habitus-begrep og kapital i det sosiale rom. I dette avsnittet ønsker jeg å se på en forklaring med vekt på et sosialkonstruksjonistisk perspektiv. Det virker som om det er store forskjeller i hvordan volden oppleves av barnevernsarbeideren og dermed blir den også kategorisert forskjellig, som igjen fører til at sakene får forskjellig utfall. I barnevernfaglig arbeid er bruk av skjønn like nødvendig som i enhver sosialfaglig jobb. I så måte kan vi si at barnevernsarbeideren bruker sin habitus i sitt arbeid, sammen med barnevernets retningslinjer og ikke minst lovverket. Når det kommer til det *rette* synet på barn og barndom, er det barnevernet som struktur som står med makten til å definere hva som er rett. Denne makten viser seg gjennom barnevernsarbeideren, da det er han eller hun som definerer familiens problemer og behov. De er selvsagt pålagt å følge både lovverk og retningslinjer, men slik en informant sa:

- Vi må ofte i stor grad benytte oss av skjønnsvurderinger når vi går inn i familier, både for å tolke og forstå. Særlig i saker hvor det er snakk om vold mot barna. Jeg opplever at det er store variasjoner i disse sakene og dette fører med seg at vi ikke har en "sjekkliste" eller "mal" for hvordan vi skal arbeide. Den skjønnsmessige vurderingen blir viktig.

Skjønn er også en faglig vurdering, og kan ikke bare bestå av personlige erfaringer og meninger. I så måte kan vi snakke om at barnevernsarbeideren har en arbeids-habitus. Hvor hans ellers hennes habitus er formet av barnevernets syn på oppdragelse, sammen med erfaringer barnevernsarbeideren har gjort seg opp gjennom sitt arbeid i barnevernet. Ut ifra et sosialkonstruksjonistisk perspektiv eksisterer det i alle samfunn visse normer og regler for hva som er rett og galt (Aakvaag, 2008). Disse normene og forventningene er produsert av sosiale aktører, og gjennom en objektiviseringsprosess blir disse tatt for gitt som en sannhet. Her ønsker jeg å dra inn hvorfor sakene som omhandler vold mot barn i familier ender opp

med å kategoriseres forskjellig på bakgrunn av kultur. Det foreligger forventninger om at vold mot barn i minoritetsfamilier handler om kulturelle ulikheter, og i mange saker blir det konkludert med dette. Dersom disse oppfatningene reproduseres vil de til slutt bli tatt for gitt som en sannhet ut ifra et sosialkonstruksjonistisk perspektiv. Dette kan igjen føre til kulturalisering av familiens problemer, og at man overskygger andre faktorer som man ellers ville ha gått nærmere inn på om det var en etnisk norsk familie som hadde "de samme" problemene.

Informantene var opptatt av at de tok hensyn til kultur og alle mente at de jobbet kultursensitivt i den grad dette var mulig. Ut ifra hva som kommer frem under intervjuene, ser jeg en tendens til at volden mot barna i minoritetsfamilier blir forklart kulturelt, mens det sjeldent blir det i de etnisk norske familiene. Rugkåsa et al. (2020) har også tatt til orde for det faktum at selv om man har et kultursensitivt fokus, så kan det gi utslag i kulturalisering. Slik det kommer frem i kategori 3, snakker informantene om *de andre* når de snakker om minoritetsfamiliene. Som noe forskjellig fra oss. I oss inngår også de etnisk norske familiene. Det kan tyde på at kultur blir oppfattet som noe de andre har, men ikke de etnisk norske. Dette kan på sin side konstruere fordommer, stereotypier og annengjøring (Rugkåsa et al., 2020). Ved å ha et fokus på deres kultur, står man i fare for at de ikke oppfattes som mennesker med individuelle særtrekk og behov, men at de heller blir en representant for en kulturell kategori. Det er slik jeg tolket at informantene forklarte minoritetsklientene. De var noe annet enn de etnisk norske, som man måtte ta flere hensyn til. Informantene mente at disse hensynene gikk på kultur. Ved å ta slike kulturhensyn fører det til at saksgangen, og ikke minst hvordan barnevernet ytrer tjenester til barn med minoritetsbakgrunn, blir veldig forskjellig fra når saken handler om etnisk norske.

5.3 Språklige barrierer griper inn i makt og tillitsforhold

Språk og språklige barrierer gjøres også relevant i samhandlingen mellom minoritetsklientene og barnevernsarbeideren. I intervjuene kommer det frem forskjellige erfaringer informantene hadde når det kom til dette, og hvordan språk preget arbeidet deres. I Norge forventes det at minoritetsforeldrene blir bi-språklige og bi-kulturelle, de skal lære seg det norske språket og de skal lære seg kulturen (Križ & Skivenes, 2010). Jeg har allerede vært inne på hvordan kultur gjøres relevant i saker som omhandler

minoritetsklienter, men jeg ønsker å se videre på hvorfor. I Križ & Skivenes sammenlignende undersøkelse om barnevern i Norge og England viser de til at forventningene om at minoritetsfamiliene skal kunne språket og kulturen er større i Norge enn i England. Dette kan være en forklaring på at kultur får et større fokus. Dette vil dermed igjen føre til at det blir en større utfordring i barnvern faglig arbeid i Norge. I England, hvor det ikke forventes dette av foreldrene, var det bare en liten andel som forklarte utfordringer knyttet til minoritetsforeldre med kultur. I Norge var kulturforskjeller den største utfordringen. Dette viste seg også som en erfaring de fem informantene intervjuet i forbindelse med denne oppgaven, også satt med. Ved å ha et stort fokus på kultur, erfarer barnevernsarbeiderene at i saker hvor det er snakk om vold mot barn i familier i større grad handler om oppdragervold i minoritetsfamilier, og andre forskjellige faktorer hos de etnisk norske. Dette begrunnes i at minoritetsforeldrene ikke er godt nok integrert i det norske samfunnet. De kan ikke språket og kulturen for å handle etter de norske normene og reglene, og norsk barneoppdragelse. Derfor nevner samtlige av informantene om at det i saker hvor det er vold mot barn i minoritetsfamilier, oftere blir iverksatt tiltak for å veilede foreldrene i disse normene og reglene, slik at de får en mulighet til å forstå. I de etnisk norske familiene ender det, ifølge samtlige informanter, med politianmeldelse i større grad. Dette kan forklares med at foreldrene burde ha visst at "vi" i Norge ikke slår barna våre for å få dem til å oppføre seg slik foreldrene mener de skal. Hvis de vet at det er feil, er det også liten vits med rettleidelse og tiltak som baserer seg på det, mener informantene. Minoritetsforeldrene står i en marginalisert posisjon i forhold til ikke bare barnevernsarbeiderene, men også andre individer av samfunnet. Dette på bakgrunn av sin reduserte evne til å mestre det norske språket og "den norske" kulturen.

5.4 Kulturens opplevde betydning

Etter å ha analysert datamaterialet og gått gjennom tidligere forskning ser jeg at kultur gis et stort fokus i saker som omhandler minoritetsklientene, i motsetning til når sakene handler om etnisk norske klienter. Haugen et al. (2018) har på oppdrag av Bufdir skrevet om barnevernets forebyggende arbeid mot vold i minoritetsfamilier, og hvordan det råder mange myter og forestillinger om familier med minoritetsbakgrunn. Blant annet ekstrem kontroll og oppdragervold. Dette er også noe som har kommet frem under intervjuene i forbindelse med denne oppgaven. Vold mot barna i minoritetsfamiliene defineres på

bakgrunn i kultur og forskjeller, og får dermed merkelappen "oppdragervold". På den annen side blir man som barnevernsarbeider sjokkert dersom etnisk norske foreldre bedriver oppdragervold. Det er ifølge informantene ytterst sjeldent at dette forekommer i de etnisk norske familiene. Vold mot barn forekommer også i disse familiene, men volden begrunnes i faktorer som rus, psyksik uhelse eller andre problemer hos foreldrene, ifølge informantene.

Hagen et al. (2018) tar også opp at det i saker som omhandler minoritetsfamilier og det er mistanke om vold mot barna, oppleves som krevende og utfordrende for barnevernsarbeideren. Det skyldes i hovedsak at foreldrenes syn på barn og oppdragelse ikke sammenfaller med de syn som er rådende i samfunnet. Dette kan knyttes til anerkjennelse, og at det er vanskelig for barnevernsarbeideren å få foreldrene til å anerkjenne at de har gjort noe galt. Derfor skjer det ofte en benektelse. Dette henger igjen sammen med frykt for hva som kan skje dersom de anerkjenner hva de har gjort, mener Hagen et al. (2018). Det samme så jeg også gjennom intervjuene i forbindelse med denne oppgaven. Informantenes erfaringer er at minoritetsforeldrene oftere går i forsvarsmodus og vil beskytte sin måte å oppdra barna sine på. Det er også kommet frem at mange av utfordringene ligger i forskjeller på makt og innflytelse. Dette er forklart med Bourdieus kapital i det sosiale rom, og hvordan både klientenes og barnevernsarbeiderens økonomiske, kulturelle og sosiale kapital spiller inn i samhandlingen.

6. Oppsummering

Ved bruk av tematisk analyse var målet for denne oppgaven å besvare problemstillingen:

"Hva er de største utfordringene når man jobber med saker som involverer vold mot barn i minoritetsfamilier, og hvordan oppleves disse sakene sammenlignet med like type saker som omhandler etnisk norske familier?" For å besvare denne problemstillingen ble det utarbeidet to forsknings spørsmål: 1) *"Hva er de største utfordringene når man jobber med saker som involverer vold mot barn i minoritetsfamilier?"*

2) *"Hva er forskjellene med å jobbe med minoritetsfamilier i forhold til de norske når det handler om vold mot barn?"*

Gjennom analysen og de kategoriene som viste seg, har jeg fått et bilde av hvordan de fem barnevernsansatte erfarer møtene med familier som omhandler familievold, og hvordan disse erfares forskjellig ut ifra kultur. Jeg tok utgangspunkt i utvalget fordi jeg undret meg over hvordan barnevernsarbeideren erfarte kulturforskjeller i sin praksis, i all hovedsak når det var snakk om familievold. Ved bruk av Bourdieu sine begreper, slik Aakvaag (2008) presenterer dem, og sosialkonstruksjonismen fikk jeg muligheten til å sette ord på erfaringene og utsagnene som informantene kom med. Samtidig som at jeg også ved hjelp av Rugkåsa mfl. sitt kritiske blikk på kultursensitivitet, ytterligere kunne begrunne informantenes utsagn i teori.

6.1 Forskjellenes betydning

Det kommer frem at kulturforskjellene gjør seg gjeldende i samhandlingen mellom minoritetsklientene og barnevernet, og at dette fører til at sakene kategoriseres og erfares annerledes ut ifra hvilken kultur familiene tilhører. Det var overraskende hvor mye det hadde å si for saksgangen og utfallet for familiene som var involvert. At saker som omhandler vold mot barn kan få to helt forskjellig utfall for barna, men også foreldrene. Særlig når fokuset på kulturkompetanse og kultursensitivitet henger høyt hos det norske barnevernet (Rugkåsa et al., 2017). Det kan tyde på at begrepene ikke bidrar til det de i utgangspunktet var ment for, og det synes som om at de kan tjene til det motsatte av hva de var tiltenkt. Slik som Rugkåsa et al. (2020) tar opp; at man ved å tro at man kan tilegne seg

kompetanse om andre, fører til at de andre objektiveres og utsettes for annengjøring, og at fokus på forskjeller ikke er nødvendig for å arbeide med forskjeller.

Et sentralt funn var at alle barnevernsarbeiderne sitter med noen forforståelser om *de andres* kultur og bakgrunn, som igjen spinger ut fra erfaringer. Disse erfaringene og sannhetene som hver og en av oss sitter inne med kan forklares ut ifra vår habitus. Igjen så formes vår habitus av våre erfaringer. Disse kan vi ha ervervet oss i forskjellige sosiale rom, avhengig av vår kapital. Samtidig så kan det forklares ut ifra sosialkonstruksjonismen som ser kritisk på det som er tatt for gitt, som vi også kan kalle våre forforståelser. Disse forforståelsene kan ha kulturelle, sosiale eller religiøse opphav, og er med på å forme hvordan vi tolker virkeligheten.

Det kommer frem at erfaringene barnevernsarbeiderne har i saker som handler om familievold, minoritetsfamiliene og de etnisk norske sammenlignet, går på kulturelle forskjeller, språklige barrierer og økonomiske forskjeller. Alle informantene peker på hvordan en eller flere av disse faktorene fører til at saker som omhandler familievold blir behandlet forskjellig på bakgrunn av kultur. Flere av informantene mener at de blir behandlet forskjellig, nettopp fordi sakene *er* forskjellige. I denne oppgaven har jeg forsøkt å forklare disse forskjellene ut ifra Bourdieus kapital i det sosiale rom, og hvordan dette påvirker samhandlingen. Det viser seg, ut ifra informantenes uttalelser, at dette har mer å si enn først antatt. Sakene får forskjellig utfall, selv om de alle i utgangspunktet handler om familievold, men det er hvordan volden kategoriseres som spiller en rolle for utfallet. På en side er det alltid viktig å se kompleksiteten i en sak, og at den behandles slik den *er*, og ikke slik en mal tilsier. På den annen side så kan det tyde på, ut ifra informantenes uttalelser, at det ofte kan føre til en forskjellsbehandling av minoritets klientene. Forskjellsbehandlingen består i at disse får andre typer tiltak enn de etnisk norske. Dette kan føre til at minoritetsbarn blir oversett, og får et mindre verdig tilbud av det norske barnevernet.

Det var overraskende hvor mye forskjellene gjorde seg gjeldende i praksisen til informantene. Problemstillingen endret seg underveis på grunn av dette. Jeg ble mer og mer sikker på hvilken retning jeg ville sette problemstillingen i etter jeg hadde intervjuet informantene. Jeg har innledningsvis vært inne på at min bakgrunn er vernepleier bachelor.

Mine forkunnskaper for feltet var derfor ganske snevre, og det lille jeg hadde av kunnskap baserte seg på pensum og forelesninger. Jeg forstod raskt at kultursensitivitet og kulturkompetanse var noe man skulle tilstrebe. Derfor overrasket det meg hvor stor del kulturforskjellene får i saker som omhandler vold mot barn i familier. For dette virket ikke helt slik jeg akkurat hadde lært gjennom utdanningen. Etter ytterligere lesning finner jeg pensum som kan underbygge mine funn. Slik som de jeg har brukt i denne oppgaven av Ben-Ari & Strier (2010) og deres kritiske blikk på kulturkompetanse, fagartikkelen til Hagen et al. (2018), som bygger på funn fra prosjektet "Barnevernets arbeid med vold i minoritetsfamilier" på oppdrag av Bufdir (2015), Križ & Skivenes (2010) sin sammenlignende undersøkelse om norsk og engelsk barnevern, og selvfølgelig Rugkåsa et al. (2020) sitt kritiske blikk på kultursensitivitet. Et annet overraskende funn er hvordan tiltakene familiene får, blir utformet forskjellig. Dette får igjen konsekvenser for de involverte barna. Jeg har ikke gått i dybden på hvordan dette påvirker barna, da jeg har fokusert på informantene som er barnvernsansatte. Men, det at barn kan bli utsatt for forskjellsbehandling på bakgrunn av kulturforskjeller er rystende, og særlig i et land som Norge. Dette er et aspekt jeg hadde ønsket å kunne forske videre på dersom muligheten skulle by seg ved en senere anledning.

6.2 Styrker og svakheter

Det er hensiktsmessig å vurdere oppgavens styrker og svakheter før jeg går inn på neste avsnitt om ytterligere forskningsbehov. Oppgaven tar for seg fem uavhengige informanternes erfaringer og meninger. At informantene er uavhengige vil si at de ikke har så mye annet til felles, så vidt meg bekjent, enn at de alle jobber innenfor sektoren av norsk barnevern. De jobber alle forskjellige steder i landet. Siden informantene mener og har erfart mye av det samme, kan det være med på å styrke at det kan være en viss overførbarhet til andre barnevernansatte i andre deler av landet også. Det er imidlertid ikke intervjuet nok kandidater til at man kan snakke om en generalisering. En annen styrke handler om kvaliteten på intervjuene. Jeg er av den oppfatning at jeg under intervjuene fikk til en naturlig flyt i samtalen, som var preget av åpen dialog. Dette førte til at jeg fikk frem personlige erfaringer, hvor jeg kom i dybden i informantenes erfaringer og meninger. På den annen side skulle jeg gjerne ha hatt mer tid og omfang slik at jeg kunne forsket ytterligere på fenomenet. En konsekvens av metodevalget er at man sitter igjen med mye kompleks

informasjon, og mye data som må struktureres. På grunn av tidsbegrensning og omfang ville det ikke vært mulig å forske videre på temaet på dette tidspunktet.

6.3 Ytterligere forskningsbehov

Etter å ha analysert kompleksiteten av samhandlingen mellom barnevernet og familier, særlig de med minoritetsbakgrunn, skjønner jeg at det er behov for ytterligere forskning på feltet. Det er mange lokale teorier om hvorfor samhandlingen erfares som den gjør, og hvorfor kulturforskjeller gjør at det erfares annerledes. Samtidig som det er vanskelig å finne noen faglige teorier man kan konkludere med. I denne oppgaven har jeg prøvd å forklare samhandlingen ut ifra et sosialkonstruksjonistisk ståsted, ved hjelp av Pierre Bourdieus begreper om habitus og kapital i det sosiale rom, slik Aakvaag (2008) presenterer dem. Jeg har også tatt med meg Rugkåsa et al. (2020) og deres kritiske blikk på kultursensitivitet og hvordan dette i ytterste konsekvens *kan* føre til kulturalisering av familiens problemer. Oppgavens formål var ikke å generalisere funnene til populasjonen av barnevernsarbeidere, men å se på erfaringene til de fem som ble intervjuet. Slik jeg sier innledningsvis i avsnittet, er det behov for ytterligere forskning på feltet. Denne oppgaven kan gi en pekepinn og være en inspirasjonskilde for å utføre en større studie om temaet. Slik denne oppgaven i dag stiller seg, kan jeg ikke konkludere med at funnene kan generaliseres. Dette var heller ikke hensikten med oppgaven. Jeg ønsket å få frem dybdekunnskaper fra de fem barnevernsarbeiderne som ble intervjuet.

6.4 Konklusjon

Gjennom intervjuene og analysene forklarer informantene flere av sine erfaringer med både minoritetsfamilier og etnisk norske familier når det kommer til familievold.

De største utfordringene når man jobber med saker som involverer vold mot barn i minoritetsfamilier i forhold til etnisk norske familier, mener informantene i korte trekk er kulturforskjellene, språklige barrierer og økonomiske forskjeller. De mener også at det i mange tilfeller er mer krevende å jobbe med minoritetsfamilier, og at tiltakene blir mer komplekse fordi de handler om andre forhold enn bare volden mot barna i seg selv. Det handler om aspekter som at foreldrene ikke er godt nok integrert, og derfor ikke forstår seg

på norske normer og regler om barn og barndom. Det kunne også handle om økonomi, og hvordan denne frustrasjonen av å ikke strekke til kunne gå ut over barna. Dette mente informantene gjaldt både minoritetsfamiliene så vel som de etnisk norske familiene.

Det viktigste som informantene på hver sin måte tok opp, var hvordan oppdragervold ble definert som et minoritetsetnisk fenomen. Det var svært sjeldent til aldri snakk om oppdragervold i de etnisk norske familiene. I minoritetsfamiliene hvor det var vold mot barna, ble det i høy grad brukt oppdragervold som forklaring. Dette førte til at det var forskjellige tiltak som ble iverksatt for de ulike familiene. Samtidig som det også førte til forskjellige konsekvenser for foreldrene, men også barna. Når volden ble kategorisert som oppdragervold i minoritetsfamiliene ble tiltakene rettet mot veiledning av foreldrene. Når det var snakk om vold mot barn i etnisk norske familier endte det i større grad med politianmeldelse av foreldrene, og barna måtte i større grad bli flyttet bort fra foreldrene sine.

Informantene erfarer møtene med minoritetsfamiliene som mer komplekse, og mer krevende. Disse familiene oppleves som noe annet enn hva barnevernsarbeideren selv er, og dette preger samhandlingen. Ved å bruke kulturkompetansen sin til å handle kultursensitivt ender informantene opp med å definere minoritetsfamiliene som "de andre". De blir representanter for en kulturell kategori, og definert som noe helt eget, utenfor befolkningen for øvrig. De blir utsatt for annengjøring som fører til at deres problemer fortolkes på en annen måte enn den etnisk norske familien. Problemer tolkes på forskjellige vis på bakgrunn av kultur. Volden blir i høy grad definert som oppdragervold i en minoritetsfamilie, men ikke i en etnisk norsk familie. Forklaringene ligger på en oppfatning om at "det er slik *deres* kultur er", "det er slik foreldrene selv er oppdratt", eller at "de forstår ikke de normene og reglene vi har her". Viser det seg å være oppdragervold også i den etnisk norske familien, blir man sjokkert fordi det ikke møter ens forventninger til disse foreldrene. Gjennom denne måten å tolke familiens problemer på, som jeg vil tro er en ubevisst prosess, står barnevernsarbeideren i fare for å kulturalisere minoritetsfamiliens problemer. Dette fører igjen til at andre mulige problemer familien har overskygges. På den annen side kan det også få fatale konsekvenser for barna i den etnisk norske familien, hvor volden ikke kommer til syne, fordi barnevernsarbeideren ikke har fokus på at slik vold kan forekomme i en etnisk

norsk familie.

Barna i minoritetsfamilien får i større grad bli igjen hos foreldrene sine, men til hvilken pris? For disse barna er det ikke sikkert at det er den beste løsningen. Erfaringer barnevernsarbeiderne også peker på, er hvordan forholdet barn som har blitt utsatt for vold av foreldrene, har til sine egne foreldre. Ofte er forholdet allerede ødelagt. Selv om foreldrene ikke lenger utøver vold mot dem, så er frykten for at det kan skje fortsatt til stede. Derfor er det overraskende at barna likevel får bli igjen hos foreldrene sine, i større grad enn de etnisk norske familiene.

Erfaringene barnevernsarbeiderne sitter med er i stor grad ganske like, hvor alle påpeker i større eller mindre grad hvordan volden defineres på forskjellige vis avhengig av kulturell bakgrunn. Alle er også av den oppfatning at minoritetsklientene er mer krevende, og at kulturforskjellene og språklige barrierer bidrar til dette. Samtidig har studien også vist at barnevernsarbeiderne ikke går inn med samme blikk når det er mistanke om vold mot barn i minoritetsfamilier, sammenliknet med i etnisk norske familier. Dette fører igjen til forskjellige forklaringer, og forskjellige tiltak. Til syvende og sist er det barna som må betale prisen. De står i fare for å ikke bli flyttet fra voldelige foreldre, fordi disse skal ha endret seg. Faren for vold er tilsynelatende ikke lenger til stede, men *frykten* kan fremdeles være der. På den andre siden kan barna bli flyttet vekk fra foreldrene, fordi voldens opphav defineres av noe annet enn oppdragervold. Tema om vold mot barn er uansett et vanskelig tema, hvor alle løsninger ser ut til å kunne ha en eller annen *feil*.

Gjennom denne oppgaven har det åpnet seg problemstillinger jeg ikke en gang hadde tenkt på før jeg startet, særlig oppdragervold, og hvordan det har vist seg som et tilnærmet minoritetsetnisk fenomen. På grunn av et begrenset antall informanter kan jeg imidlertid ikke konkludere med at det er slik for alle barnevernsarbeidere. På denne bakgrunn er det derfor behov for mer forskning på om mine funn faktisk stemmer overens med virkeligheten på feltet. Denne oppgaven har gitt en pekepinn på hvordan det *kan* være.

REFERANSELISTE

- Ben-Ari, A. & Strier, R. (2010). Rethinking cultural competence: what can we learn from Levinas? *The British journal of social work*, 40(7), 2155-2167. doi: 10.1093/bjsw/bcp153
- Berg, B. & Paulsen, V. (2015). Myter eller realiteter? - Møter mellom innvandrere og barnevernet. *Tidsskriftet Norges barnevern*(2), 152-155.
- Bredal, A. (Red.). (2009). *Barnevernet og minoritetsjenters opprør*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Bredal, A., Eggebø, H. & Eriksen, A. M. A. (2020). *Vold i nære relasjoner i et mangfoldig Norge*. Oslo: Cappelen Damm akademisk NOASP.
- Bufdir, B.-., ungdoms- og familiedirektoratet. (2020). Omsorgsovertakelser. Hentet 18.01.22 fra [https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern/barn_med_tvangsvedtak/omsorgsovertagelser/ - heading89198](https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern/barn_med_tvangsvedtak/omsorgsovertagelser/-heading89198)
- Cooper, A. J., Heron, E. T. & Heward, L. W. (2014). *Applied Behavior Analysis* (2. utg.). Harlow: Pearson Education Limited.
- Eriksen, T. H. & Sajjad, T. A. (2020). *Kulturforskjeller i praksis : perspektiver på det flerkulturelle Norge* (7. utgave. utg.). Oslo: Gyldendal.
- Haugen, G. M. D., Paulsen, V. & Caspersen, J. (2018). Barnevernets forebyggende arbeid mot vold i minoritetsfamilier. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 95(1), 04-17. doi: 10.18261/issn.1891-1838-2018-01-02
- Holm-Hansen, J., Haaland, T. & Myrvold, T. (2007). *Flerkulturelt barnevern : en kunnskapsoversikt* (NIBR-rapport (Oslo : 2002- : trykt utg.), Bind 2007:10). Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning.
- Isdal, P. (2018). *Meningen med volden* (2. utg. utg.). Oslo: Kommuneforl.
- Jenssen, D., Kjørstad, M., Seim, S. & Tufte, P. A. (2020). *Vitenskapsteori for sosial- og helsefag* (1. utgave. utg.). Oslo: Gyldendal.
- Johannesen, E. F. L., Raufoss, W. T. & Rasmussen, B. E. (2018). *Hvordan bruke teori* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Järvinen, M. & Mik-Meyer, N. (2017). *Kvalitativ analyse - syv traditioner*. København: Hans Reitzels Forlag.

- Križ, K. & Skivenes, M. (2010). 'Knowing Our Society' and 'Fighting Against Prejudices': How Child Welfare Workers in Norway and England Perceive the Challenges of Minority Parents. *The British journal of social work*, 40(8), 2634-2651. doi: 10.1093/bjsw/bcq026
- Krug, E. G., Mercy, J. A., Dahlberg, L. L. & Zwi, A. B. (2002). The world report on violence and health. *Lancet*, 360(9339), 1083-1088. doi: 10.1016/S0140-6736(02)11133-0
- Magelssen, R. (2008). *Kultursensitivitet : om å finne likhetene i forskjellene* (2. utg. utg.). Oslo: Akribe.
- Mossige, S. & Stefansen, K. (2016). *Vold og overgrep mot barn og unge. Omfang og utviklingstrekk 2007-2015*: Oslo Metropolitan University - OsloMet: NOVA.
- Raugkåsa, M., Eide, K. & Ylvisaker, S. (2015). Kulturalisering og symbolsk mening i barnevernsarbeid. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 18(2), 2-15.
- Rugkåsa, M., Ylvisaker, S. & Eide, K. (2017). *Barnevern i et minoritetsperspektiv*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Rugkåsa, M., Ylvisaker, S. & Eide, K. (2020). Et tve-egget sverd. En diskusjon av kulturkompetansebegrepets konsekvenser i profesjonelt arbeid med minoritetsetniske barn og familier. *Barn (Trondheim, Norway)*, 35(2-3). doi: 10.5324/barn.v35i2-3.3677
- Statistisk Sentralbyrå. (2022). Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrerforeldre>
- Thoresen, S. & Hjemdal, O. K. (2014). *Vold og voldtekt i Norge : en nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv* (Rapport (Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress : trykt utg.), Bind 1/2014). Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.
- Aakvaag, G. C. (2008). *Moderne sosiologisk teori*. Oslo: Abstrakt forl.

Vedlegg 1: Intervjuguide

Innledningsvis: Presentasjon og informasjon om samtykke

Spørsmål 1: Hva er din stilling, og kan du forklare meg litt hva jobben din går ut på?

Spørsmål 2: Hvor ofte har dere saker som omhandler minoriteter?

Oppfølgingsspørsmål: Hvordan opplever du disse sakene, sammenlignet med saker som omhandler etnisk norske familier?

Spørsmål 3: Har du noen erfaringer med saker som omhandler familievold? Både i minoritetsfamilier, og etnisk norske familier.

Oppfølgingsspørsmål: Hva er de største forskjellene på disse sakene?

Spørsmål 4: Hva er de største utfordringene når man jobber med saker som involverer vold mot barn i minoritetsfamilier?

Oppfølgingsspørsmål (evt): Hvorfor er dette en utfordring?

Spørsmål 5: Hva er forskjellene med å jobbe med minoritetsfamiliene, sammenlignet med de norske når det handler familievold?

Spørsmål 6: Tror du kultur har noe å si for hvordan man velger å oppdra sine barn?

Oppfølgingsspørsmål: På hvilken måte?

Spørsmål 7: Erfarer du at sakene som omhandler familievold, og vold mot barn behandles forskjellig avhengig av familiens kulturelle bakgrunn?

Oppfølgingsspørsmål: Hvorfor tror du at det er slik?

Spørsmål 8: Hvordan arbeider du kultursensitivt?

Spørsmål 9: Har du opplevd å misforstå en sak eller situasjon på bakgrunn av kulturelle forskjeller?

Oppfølgingsspørsmål: Hvis så, kan du utdype mer om denne situasjonen?

Spørsmål 10: Har økonomi noe å si for utsattheten til barna for vold i nære relasjoner?

Oppfølgingsspørsmål: Hva er dine erfaringer?

Spørsmål 11: Har du noe mer du ønsker å tilføye?

Spør spørsmål om igjen om det er noe som ikke ble helt klart, eller hvis det var noe informanten sa som du ønsker mer svar på..

Takk for din tid, da har jeg fått svar på alt jeg lurte på. Er det i orden om jeg tar kontakt per mail eller telefon dersom det skulle dukke opp spørsmål i analyse eller skriveprosessen?

Vedlegg 2: Spørreskjema

Dette er et skjema jeg ønsker at du svarer sannferdig på før jeg eventuelt kaller inne til intervju. Dette er for begges skyld, da hva du svarer her kan ha betydning for om du er relevant som informant til oppgaven eller ikke. Jeg ønsker ikke å kaste bort din eller min tid. På forhånd, takk!

Har du erfaring fra arbeid med minoritetsfamilier?

Har du erfaring fra saker som omhandler familievold/ vold mot barn? Både i minoritetsfamilier og etnisk norske.

Hva er dine tanker rundt å jobbe kultursensitivt?

Hva sier ordet kulturalisering for deg? Uten å søke opp definisjonen.

Send meg en kortfattet mail, med svar. Så tar jeg kontakt!

Vil du delta i et forskningsprosjekt?

Kultursensitivitet og kulturalisering i barnevernet

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å få en oversikt over hvordan barnevernet arbeider for et kultursensitivt barnevern, og hvordan dette utspiller seg i praksis. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med undersøkelsen er å se på nyanser mellom saker som omhandler familier tilhørende minoriteten kontra majoriteten. Å ha respekt og være sensitiv ovenfor andres kultur er viktig. Men – kan kultursensitivitet også være noe som kan sette mennesker i bås? Hvor vi står i fare for å kulturalisere problemene, når de egentlig kan komme av andre aspekter enn kulturforskjeller?

Funnene fra undersøkelsen skal brukes i min masteroppgave, studieretning barnevern.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

OsloMet – Storbyuniversitetet er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Fordi du ansees å ha kunnskap og informasjon om oppgavens problemstilling. Du har også erfaring som gjør deg til en relevant kandidat for undersøkelsen.

Hva innebærer det for deg å delta?

Metoden som benyttes er personlig intervju. Det må påberegnes ca. 45 minutter intervjuetid. Med tanke på en pågående pandemi har jeg bestemt at intervjuene holdes på Zoom, Teams eller per telefon. Spørsmålene går ut på din arbeidshverdag og dine erfaringer rundt tema.

Det er frivillig å delta

Det er helt frivillig å delta, og du kan når som helst trekke samtykket tilbake, uten å oppgi grunn. Intervjuet blir tatt opp på en diktafon-app i regi av OsloMet. Denne sikrer kravet til personvern. Spørsmålene vil bli sent til deg i god tid før intervjuet, hvis du velger å delta.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene du gir, til det formålet som er beskrevet i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det er kun masterstudenten og veileder som vil ha tilgang til eventuelle personvernopplysninger (navn, arbeidsted, e-post) som kommer frem under intervjuet. All informasjon som kan føre til gjenkjenning vil bli anonymisert. Data vil bli lagret på en forskningserver før det blir skrevet inn i masteroppgaven.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter prosjektet?

Opplysningene slettes når prosjektet avsluttes/ oppgaven er godkjent. Dette er etter planen mai 2022. All tilhørende data vil også slettes.

Hva gir oss rett til å behandle personvernopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra OsloMet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personvernopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet har du rett til:

- Innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og få utlevert en kopi av opplysningene
- Å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- Å få slettet personopplysninger om deg
- Å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personvernopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønske å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- OsloMet ved Randi Wærdahl
- Vårt personvernombud: Ingrid S. Jacobsen. Kan nås via e-post: Personvernombud@oslomet.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norks senter for forskningsdata AS på e-post (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Randi Wærdahl
(Forsker/ veileder)

Kristiane Wangen
(masterstudent)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *kultursensitivitet og kulturalisering i barnevernet*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- Å delta i et personlig intervju (ala ca. 45 min)
- At dette intervjuet kan tas opp på en OsloMet diktafon.
- At mine personvernopplysninger lagres frem til prosjektslutt. Planlagt slutten av mai 2022.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet:

(Navn på deltaker)

(Navn på student)

(Navn på veileder)

Vedlegg 4: Godkjenningsbrev fra NSD

02.05.2022, 19:06

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

NSD NORSK SENTER FOR FORSKNINGSDATA

Vurdering

Referansenummer

371660

Prosjekttittel

Kultursensitivitet og kulturalisering i barnevernet

Behandlingsansvarlig institusjon

OsloMet – storbyuniversitetet / Fakultet for samfunnsvitenskap / Institutt for sosialfag

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Randi Wærdahl, randi.wardahl@oslomet.no, tlf: +4799020381

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Kristiane Wangen, s323072@oslomet.no, tlf: 46959684

Prosjektperiode

18.10.2021 - 30.06.2022

Vurdering (1)

30.11.2021 - Vurdert

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg den 30.11.2021, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 30.06.2022.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

TAUSHETSPLIKT

Deltagerne i prosjektet har taushetsplikt. Intervjuene må gjennomføres uten at det fremkommer opplysninger som kan identifisere pasienter/elever/brukere.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og eventuelt rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson hos NSD: Njaal H. Neckelmann

Lykke til med prosjektet!